

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar érdek.

Budapest, szeptember 4.

(v) A legkönnyebb dolog a világon: a kákán csomót *találni*. Aki van olyan bolond, hogy keresi, abból a legelméőbb bizonyítással sem vered ki azt a meggyőződést, hogy meg is találta. A magyar miniszterelnök mostani bécsi tartózkodásán is ilyesféle műveletet hajtott végre az ellenzéki szövetségével. Két vádat emelnek az elvből keserűek, a mindenáron zugolódók Széll Kálmán ellen. Az egyik vád úgy szól, hogy a magyar kormány elnöke tartás itthon az orrát s ne ártsa bele magát Ausztriának belső ügyeibe, amikhez semmi köze sincsen. A másik meg azon a címen ront neki Széll Kálmánra, hogy ölbe tett kézzel szemléli Ausztria felosztását s nem veti latba Magyarország politikai befolyásának súlyát az osztrák probléma egészséges és békés megoldása érdekében. Látni való, hogy a két vád nem áll erős összhangban egymással; ha összeeresztené az ember e vádak szerzőit, egymást marcangolná szét, Széll Kálmán pedig ép böllyel nézhetné végig bösz ellenfeleinek tragikomikus végzetét.

Mi nem tartjuk lehetetlennek, hogy a magyar miniszterelnök egy kissé rászolgált mind a két szemrehányásra. Valamelyes mértékben igaz az is, hogy Széll Kálmán közömbösen nézi az osztrák politika vergődését, meg az is, hogy nem csupán óhajja az osztrák politikai viszonyoknak szerencsés kibontakozását, hanem tőle telhetőleg támogatni is igyekszik az erre irányuló becsületes törekvéseket. A dolog ugyanis úgy áll, hogy az osztrák parlamentarizmus muaképességének kérdése forma szerint teljesen belső ügye ugyan Ausztriának, de lényegben van e kérdésnek egy pontja, ahol nemcsak érintkezik Magyarország politikai létérdekeivel, hanem erősen

beléje is vág a magyar állampolitikába. A határvonaltól, mely e kényes kérdésben Ausztriának egy eminens belső ügyét a magyar politikának jogterületétől elválasztja, hajszálfinomságu. S a politikai tapintatnak és a közjogi érzékenységnek legnagyobb mértéke kell hozzá, hogy a magyar politikának felelős vezetője le ne térjen a helyes vonalról, hogy sem túl ne lépje jogkörét, sem innen ne maradjon kötelességein. Függetlenségi publicista barátainktól, akik a bécsi nehézségek láttára ujongva hirdetik, hogy sikerült ime a kákán a csomót megtalálniok, mindössze egyetlen kérdésre várunk őszinte feleletet. Vajjon hiszik-e ők, hogy az osztrák alkotmányosság rendes funkcionálásához Magyarországnak épp oly kevés a köze, mint például Dánországnak vagy Angliának belső ügyéhez? Nem fogunk velük szemben az 1867: XII. törvénycikkre hivatkozni, amely a magyar közjogi szerkezet zavartalan közjogi működésének előfeltételül az osztrák parlamentarizmusnak lételét és munkaképességét köti ki. A szélsőbálnak a maga egyoldalú álláspontjából joga volna erre azt mondani, hogy annál jobb, ha Ausztria alkotmányosságával együtt megsemmisül a közjogi alap is. Am élne bár Magyarország a perszonális unió államjogi állapotában s hívnák bár a magyar kormány elnökét Kossuth Ferencnek vagy Polónyi Gézáknak, vajjon mondhatnák-e ezek az urak, hogy Ausztria alkotmányának sorsa sem őket személyenként, sem a magyar állampolitikát a legcsekélyebb mértékben sem érdekli? Felelősségük tudatában nekik is kívánniok kellene, hogy a Lajtán túl ne veressen ismét gyökereit az abszolútizmus s hogy Ausztria törvényhozását a szabadság és az alkotmány garanciái mellett a népakarat igazgassa. Kívánniok kellene ezt nemcsak azért, mert közös ügyek nélkül is megvolna a pragmatika szankcióból

kifolyólag a létérdekeknek kölcsönössége és azonossága Ausztria és Magyarország között, hanem azért is, mert a császári hatalomnak abszolút volta a történelem tanítása és a logika törvényei szerint szükségképpen ingattagá teszi a magyar nemzet állami különállásának és alkotmányos szabadságának szilárd-ságát. S a függetlenségi párti miniszterelnökök ha *kivánnák* az osztrák alkotmány boldogtalan sorsának jobbrafordulását, vajjon nem tennék-e meg minden tőlük telhető, hogy ez az óhajtasuk teljesüljön? Vajjon hajlandók volna-e feláldozni Magyarországnak ama nagy érdekeit, amelyek Ausztria alkotmányos egyensúlyához fűződnek, pusztán azért, mert a magyar befolyásnak tartózkodnia kell az osztrák belügyekbe való beavatkozástól? Elvállalnák-e isten és ember előtt a felelősséget az osztrák császári abszolútizmus visszaállításának reánk való végzetes kihatásaiért (s remélhetnék-e a saját lelkiismeretük által való felmentésüket azon a címen, hogy közjogi kötelességtudásuk tiltotta el őket a fenyegető bajok elhárításának megkísérlésétől.

Hát igenis, az osztrák alkotmányosság megmentésének *mikéntje* valóban belső ügye Ausztriának; de hogy veszendőbe ne menjen az osztrák alkotmány, hogy a Reichsrath visszakapja munkaképességét, hogy sem az abszolútizmus el ne nyomja, sem egy államcsiny ki ne játssza Ausztriában a parlament népképviselőt elvét, ehhez Magyarországnak is van köze, az egyuttal magyar érdek is. Nincsenek értesüléseink arról, milyen határig gyakorol Széll Kálmán ingerenciát az osztrák alakulásokra. De reméljük és sejtjük, hogy jogkörét túl nem lépve, ismeri és teljesíti kötelességeit. Ami politikai sulya Magyarországnak van, azt az adott körülmények közt szabad is, kell is latba vetni. A magyar kormány felelős vezérének ilyenkor ott a helye a

T Á R C A.

Ylah.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Virter Ferenc.*

Esteli hat óra után kezdtük érezni a közelgő vihart. Azaz, hogy nem is mi, hanem a lovaink: valódi georgiai pusztasíkok, melyek néha okosabbak az embernél. A Wheel mérnök szürkije szimatolta meg elsőnek a közelgő elkerülhetlent: sebes vágatás közben hirtelen megállott, feltartotta orrát s mintha riadót fújt volna, hosszasan nygrieni kezdett. Az éles hang e pillanatban sajtószerűen hasonlított az éji vadak bömböléséhez.

A többi három paripa, mely néhány ólynyire előbbre került, nyomban megállott s kinyújtott nyakkal Kelet felé fordult, mélyen, szaggatott hangon hörögve.

A tiszta égbolton arasznyi felhő sem látszott, csak a levegő volt sűrű és égető: arcunk és kezünk éles tűsurúhoz hasonló fájdalmat érzett. A lakatlan síkság messzi határszélén hullámszerű rézgéssel játszott a földből emelkedő pára. A vihar még a láthatár alatt járt.

Cross, a segédmérnök — egy öreges, tapasztalt ember, ki csak hetek előtt lépett a Floridai moesarakat lecsapoló részvénytársaság szolgálatába — szakértői képmeléssel emelkedett fel nyergében s néhány percig a távot fürkészte.

— Kelet felől jő, mondta aztán; egy óra múlva nyakunkba szakad.

S mint aki feleslegesnek tart minden magyarázatot, hirtelen fordulattal észak felé indult: lova biztatás nélkül nyomult előre. Két pillanattal később már husz ólynyire voltak.

— Cross! hej! állj meg! — kiáltotta utána Wheel.

— Jertek utánam, volt a válasz. Lovaink, be sem várva az indítás parancsát, vad futással ragadtak tava Cross szürkije után. Természetesen nagy volt a bosszúság. Wheel, aki ugyan jóval fiatalabb volt a segédmérnöknel, de azért mégis felelősségként szerepelt: jelenetet rögtönzött. Erőszakkal akart célunk irányára felé tovább indulni, s neveltségének mondta az „oktalan félelmet.”

— Téged tesznek felelőssé érte! — kiáltott. — Hallod, Cross? Téged! S a birságot is te fogod megfizetni!

Cross azonban oda sem hederített: a négy georgiai csikó pedig száguldova surrant át a végtelen magányon. Nagy, szines ananászföldek terjedtek körülöttünk, óriási szőnyegként borulva a mindenség fölé; átható illatuk, az a forró, kábitó gyümölcsillat, mámorító párákat olvad össze a mozdulatlan levegőréteggel. Itt-ott — nagy távolságokban egymástól — egy-egy tanya házfala fehérlett, mind megannyi őrszem a föld gazdagságában. Nyugaton már az alkonyat tünetei kezdtek mutatkozni: a rézsutosan eső sugarak véres aranyként borultak a sik fölé s a gyümölcsök éles, hosszú levelei lángok nyelveiként ragyogtak.

Husz percig tartott szózatlan száguldás után aztán hirtelen megmozdult a levegő rétege. Egészén váratlanul történt s mindössze egy-két pillanattal tartott: ez volt a vihar előhírnöke.

Cross gnyonosan mosolyogni kezdett; fél arcát Wheel felé fordítva s halkán így szólt:

— Felelőssé teszel? Hm?

Aztán egyszerre pirosítani kezdett a keleti égbolt pereme.

Minor — a legfiatalabb köztünk — hallgatag félelemmel lovagolt mellettem, csak a kigyult arcában égő szemek beszéltek gondolatáról.

— Siessünk! siessünk! szólott most Wheel,

ki még egyre bosszusan nem tartotta érdemesnek Cross kérdésére válaszolni.

Előtűnk, egy-két mérföld távolságában, a lábaserdő szélén, magányos ház állott: ezt kellett elérnünk a vihar kitörése előtt, mely már nagy gyorsasággal közeledett.

Mint a nagy tüzek felett pirosuló égbolt, olyan volt most a keleti láthatár: a vihar előtt futó forgószél felhőszéri tömegben hozta a pusztá megindult homokját. A forró levegő pedig mind süriibb, égőbb lett körülöttünk: a habzó lovak vad rohamban nyomultak előre, ösztönüktől őrve.

Cross husz öllel haladt előttünk s ő volt az első, aki a tanáyát elérte. Mi többiek abban a pillanatban értük utól, mikor a homokfelhő reánk omlott. Valóságos pánik volt az. Wheel, Minor és én ész nélkül kiáltoztunk egymásra, lovaink pedig csaknem kivetettek bennünket a nyeregből. Cross egyedül maradt nyugodt, noha az ő szeméit, füleit és száját is tele futta a futóhomok. Ott állott lova mellett, melyet erősen tartott a zablájánál és cipője sarkával verte a ház kapuját, mely nem akart számunkra megnyílani.

— Hej! emberek! gazemberek! Nyissátok ki, vagy betörjünk! — kiáltottuk most mind a négyen. Ekkor már nem láttunk semmit, csak éreztük, mint omlik reánk a por és a szél sulya.

Tíz hosszú perc mult el: a vihar előtt száguldó porfelleg tovább állott. Utána a tiszta levegőben, a büntetés szimbolumaként következett a fekete orkán. Az egymást üző villámok fénylő kardok alakjaként hasították át a mérges fekete-séget.

Néhány percig valósággal kábultak voltunk s emberfeletti munkát vittünk véghez, amíg szemünket és szájunkat ismét használhattuk. Ekkor aztán Cross neki vetette vállát az ajtónak, mely könyörgéseinkre és fenyegetéseinkre nem akart kinyílani.

Ures udvarba léptünk.

fejedelem oldalánál s hivatása az őrtállás és a tanácsadás, Amire őrszolgálat kiterjed, az nem az osztrák bonyodalmak sivár horizonja, hanem Magyarország alkotmányának szemhatára, amelynek csendjét és épségét az osztrák parlamentarizmus összeomlása közvetett bár, de komoly veszedelmekkel fenyegeti. Aki nincs felelős állásban, az skrupulizálhat; de főprencékkal, kinos tétovázásokkal nem szabad a drága időt elpocsékolni annak, akit az ország alkotmányának minden bekövetkező sérelméért felelősségre von a nemzet szigora, a történelem ítélete és a tulajdon lelkiismerete. És igenis a magyar kormány felelős vezére nem érheti be az őrszem szerepével, hanem gyakorolnia kell az alkotmányos tanácsadó hivatását is. Természetesen nem Ausztria császáranak ad a magyar miniszterelnök tanácsot, hanem a magyar királynak. Annak a magyar királynak, aki a Szent István birodalma alkotmányának legfőbb palládiuma s aki hitével erősítette meg, hogy távol fog tartani minden veszedelmet hazánk különállásától és szabadságától. Amikor válságba jut Ausztriában a parlamentarizmus, kötelességet mulasztana az a magyar miniszterelnök, aki a magyar királyt nem figyelmeztetné a minden áron elhárítandó katasztrófának elmaradhatatlan visszahatásaira. A magyar király, ha megnyitja szívét ez intellektnek, majd talál módot arra, hogy ugyanilyen felfogásra bírja az osztrák császárt is.

Mindent összevéve, úgy hiszünk, hogy Széll Kálmán nem azért tartózkodik most Bécsben, hogy páholyból szemlélje a hosszadalmas osztrák válságnak legujabb vajadását. Mint Magyarország alkotmányos érdekeinek szószólója, tudni és gyakorolni fogja kötelességét. Nem fogja bitorolni az osztrák kormányférfiak feladatát, de elhanyagolni sem fogja a magyar miniszterelnök hivatását. Az ő gondjára van bízva a magyar alkotmány jelene és jövője. Ennek az érdekét meg kell óvnia minden irányban, tehát az osztrák bonyodalmakban lappangó veszélyekkel szemben is.

BELFOLD.

Képviselői beszámoló. Weiss Berthold országgyűlési képviselő szeptember 8-án választó kerületébe utazik és másnap Nagy-Ajtán beszámoló beszédet tart.

— Ugy látszik, senki sincsen honn, — mondotta Wheel.

— Majd bocsánatot kérünk, ha visszatér a gazda, szóló Cross s nyomban, egész otthonian, istállóba vezette a lovakat s jászol elé kötötte azokat. Minor volt ebben a segítségére.

A nagy, kövér esősepek most hangos patogással kezdtek hullani a magasból. Mintha a tenger szakadt volna a földre, oly tömegben jött aztán a víz. Szempillantás alatt tóvá lett az udvar. A ház mögött fekvő erdőségből pedig állati hangok vad, félelmetos zürzavara hangzott.

Minor és Cross csakhamar visszakerültek hozzánk, kik már a fedett tornáé szárazabb végébe kuporodtunk. Ugy ültünk ott, mint az apai házból kiűzött bűnös gyermekek: a ház belsejébe nyíló ajtók zárva, előttünk és körülöttünk pedig a haragos ég. Egyikünk sem szólott egy szót sem; csak néztünk mereven magunk elé; e közben pedig már éjszaka is lett, melyet azonban szüntelen megvilágított a felhők tűzijátékának rettenetes fénye.

Sok idő telhetett el: egy egész örökkévalóság. Egyszerre sajtóságot nesz, mintha kules fordult volna meg egy zárbán, hallatszott mögöttünk. Aztán halk nevetés hangjai.

Valamennyien egyszerre szöktünk fel ültünk-ből s meglepetten egymásra néztünk.

Cross a következő pillanatban az ajtnál termett s hangosan zörgetni kezdett.

— Hej! van itt valaki? Az ég szerelmére, nyissa ki! Tisztességes utasok vagyunk. Csak szállást akarunk.

Nagy csönd volt a felelet.

Most mind a négyen kiáltoztak a láthatatlan ember felé, aki elzárkózott előlünk.

— Megfizetjük érte... Nem fogjuk háborgatni... Egészen át vagyunk ázva...

Elhallgattunk ismét s ebben a pillanatban újból ismétlődött az előbbi nesz: a szél remegtette meg az ajtót s annak nyögését hallottuk.

A választási fuvardíjak. Széll Kálmán belügyminiszter egy könyvomas jelentése szerint jóváhagyta a választási fuvardíjakra vonatkozólag alkotott megyei szabályrendeleteket, amelyek a mostani országgyűlés berekesztését követő naptól három évig érvényesek. A választási fuvardíjakra vonatkozó megyei szabályrendeleteket tudvalevőleg a kormány a jelen év elején visszautasította, mert a vármegyék egynemelyike igen nagy összegben állapította meg azokat. A módosított szabályrendeleteket június hó elsejéig kellett ismét felterjeszteni. A belügyminisztériumban már átvizsgálták a beküldött szabályrendeleteket s most a miniszter jóváhagyva visszaküldte a megyéknek.

Széll Kálmán Bécsben.

— Az osztrák parlament feloszlatása. —

Bécs, szeptember 4.

A király ma délelőtt tíz órákor hosszabb magánkihallgatásos fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt. Később a miniszterelnök tanácskozt Körberrel s este visszautazott Budapestre, hogy a holnapi minisztertanácsban elnököljön. Allítólag a miniszterelnök egy lapudósító előtt egy nyilatkozott volna, hogy az osztrák helyzetet hűvösen kell megítélni, de az ő nézete szerint a legközelebbi orvoslás a Reichsrath feloszlatása lesz.

Az osztrák sajtó a mostani kihallgatások kapcsán nagyon elágazó véleményeket kockáztat.

Egyes bécsi lapok azt konstatálják, hogy a Reichsrath tervezett feloszlatására vonatkozólag az osztrák miniszterek között korántsem uralkodik teljes egyetértés, amennyiben egyesek határozottan ellenzik azt, olyannyira, hogy lehetséges, miképp e kérdés felett a minisztertanácsban nem lesz egyhangu határozat. Ebből, miután bizonyos, hogy a korona nem akarja elbocsátani a kormányt, az következnek, hogy ebben az esetben mindent hagynak a régiben, a parlamentet sem oszlatják föl, hanem parlament nélkül kormányoznak, míg aztán a kabinet rekonstrukciója alapján a Reichsrath feloszlatására vonatkozó egyetértés megvan. Idő erre van, mert a közös költségvetés megállapítására csak 1901. végén lesz szükség.

A cseh lapok ezzel ellentétben a Reichsrath küszöbön álló feloszlatását örömmel üdvözlők s mint az obstrukciós politika kiváló eredményét jelzik. Ily módon most már bizonyossá válik, hogy a cseh tartománygyűlést egybe fogják hívni, mivel pedig a cseh politika egyik alapköve az, hogy a belügyek elintézésének sylpontja a tartománygyűlésekre helyeztessék, ez csakis nagy sikernek tekinthető. A *Narodni Listy* kijelenti, hogy a centralisztikus kormány sohasem fog semmit elérni a csehekkel szemben. Mert a csehek mindig bevonulnak a parlamentbe, de mindannyiszor új és új akadályokat fognak gördíteni a centralisztikus politika elé. Majd akkor eldől az a kérdés is, hogy a régi programhoz ragaszkodnak-e az intéző körök, vagy pedig federalisztikus értelemben akarnak-e tovább kormányozni?

Minor a hidegverte ember módjára reszkett. Görcsös kezeivel megragadta Cross karját s valami érthetetlen nyelven mondott valamit...

Cross hirtelen gyujtót húzott végt a falon s a lángot Minor arcába világította. Azt az arcot egészen befutotta egy szürke szín, amelynek soha sehoh sem láttam még a mását.

Wheel és Cross csaknem egyszerre estek Minorra, a sötétben most nagy dulakodás támadt, hangtalan, erőszakos dulakodás, melyet nem tudtam megérteni. Néhány pillanat múlva egyedül állottam s az áthatolhatatlan sötétben csak a léptek nesze tudatta velem, hogy azok hárman a tornából távoztak.

Sajátszerű félelem vett erőt rajtam, az a névtelen ijedség, mely képtelenné tesz egy hangra, egy mozdulatra. Mi történt? hol vannak társaim? képtelen voltam magamnak elképzelni. Ott álltam, az esőbe meredve, melynek sűrű rétegen keresztül mitsem lehetett látni. Aztán...

Megvirradt.

A fény, mely arcomba hullott, megnyitotta szememet.

Egy ócska ház tornácán feküdtem; fejem alatt szalmaköteg volt s vállaimra zsákokból rög-tönzött takaró borult. — A kék ég derült fénye aranyfényt omlott az udvarra, melyet nagy víztócsa lepett be.

Percekig tartott, amíg tájékozódásom helyreállott: aztán lassan, fokozatosan feltámadt előttem az elmúlt éjszaka emléke.

— Cross! Wheel! Minor! kiáltottam a következő pillanatban.

Wheel nyomban mellettem volt s mosolyogva kérde, hogy fáradt vagyok-e még?

— Nemsokára indulunk; tette hozzá aztán. Lementem vele a lovakhoz: Cross és Minor éppen az övéket nyergelték.

— Mi történt? — kérdeztem s szemem nyug-

Ebben a poliglott államban végre is dülőre kell vinni azt a kérdést, hogy egyes-egyedül a németek-e a kieszemelt urak!

Bécs, szeptember 4.

Azokban a körökben, amelyeknek módjukban van a legilletékesebb tényezők szándékait ismerni, befejezett dolgoknak tartják a parlament feloszlatását. Szerintük az új választásokat nemsokára ki fogják írni. A parlamenti pártok legnagyobb része teljes erővel meg akarja akadályozni ezt az intézkedést. Még a legutolsó órában minden erőfeszítést megtesznek, hogy a minisztériumnak azt a javaslatát, amely a Reichsrath feloszlatására irányul, eljétsék. A klerikális néppárt nagyon fél az új választásoktól, mert annak a veszélynek van kitéve, hogy több mandátumát el fogja veszíteni. A lengyelek még Lembergől és Krakkóból is megkísérlelik mindent, hogy befolyásuk érvényesítése által megakadályozzák az új választásokat. Még ő felségének galiciái látogatása alkalmával is meg fogják próbálni ő felségétől a feloszlatás elhalasztását kérni.

A választástól rettegő pártok minden igyekezte teljesen hiábavalónak látszik. A lengyelek Jaslóban küldöttséget akarnak ugyan ő felségére elmeneszteni, a küldöttség azonban el fog késni, mert a döntés még a felség elutazása előtt történik meg. Ő felség már Ischben a leghatározottabban kijelentette, hogy a Reichsrathot fel akarja oszlatni. Vasárnap pedig, amikor dr. Körber magánkihallgatásos fogadta, ismétlen hangsúlyozta, hogy elhatározása mellett megmarad. A Reichsrathot felszólító császári patens valószínűleg már holnap fog megjelenni.

Az ifju-csehek a dolgoknak ez a fordulata teljesen kibozta sodrúkból. Most már nem képesek egyebet felhozni, mint azt, hogy a minisztertanácsban okvetlenül véleményváltások keletkeztek e kérdés tárgyalásánál. Tényleg pedig úgy áll a dolog, hogy a minisztertanács már leadta vótumát és javaslata már a korona előtt fekszik.

Bécs, szeptember 4.

Ma délben a Burgban ő felség elnöklete alatt közös minisztertanácskozás volt, amelyben gróf Goluchowski és Kállay közös miniszterek, dr. Körber és Széll Kálmán miniszterelnökök vettek részt. Széll Kálmán miniszterelnök ma este visszautazott Budapestre.

Grác, szeptember 4.

A német-osztrák szociáldemokrata-párt gyűlésén Popp megnyitó beszédében kiemelte annak szükségességét, hogy készülődni kell a Reichsrath esetleges újabb választásaira. Vollmer, a német birodalmi gyűlés tagja, hosszabb beszédben méltatja az elhalt Liebknecht emlékezetét és fejtegetései tovább folytatandó az osztrák polgárságot korumpálnak s elmaradottnak bélyegezte. Skaret pártjelentésében alapos áttekintést nyújtott a szociáldemokrata egyesületi szellem és a pártok ez idő szerinti állapotáról. A szociáldemokrata képviselőszövetség tevékenységéről Rieger képviselő tett jelentést.

talanul keresték Minor arcán azt a különös szürke seget, amelyre most visszaemlékeztem. Ez a ma arc azonban tiszta volt és csupán halvány.

— Minden rendben van — mondta Cross.

Minor pedig, kissé zavart szégyenkezéssel, más tárgyra terelte a beszélgetést. Felőrával később elindultunk.

A ház egyik ajtaja felett ezt a sort olvastam: *Georges Jefferson vasárnap hazajött.* — A ház gazdjának üzenete volt ez, mely némi világosságot vetett az elhagyatottság magyarázatául.

A titokzatos éjszaka azonban még szüntelenül zavarban tartott. Minor és Cross elő lovagoltak; Wheel mellettem ügetett. A föld köröskörül nedves volt, itt-ott tócsákkal belepve. Az eső utáni tiszta levegő s a lágy északi szél tavasz-ként terjed körülöttünk.

— Hej, Wheel! szólalt halkan társamhoz.

Wheel közelebb jött hozzám.

— Mi történt? Kérdem.

— Ó azonban felelet helyett mutatóját ajkára tette. Aztán igen halkan így szólt:

— Ylah!...

Nem értettem.

— Mit tesz ez? kérdem, egészen melléje lovagolva.

— Ylah... ijedség... egy súlyos baj, mely eltűnt egyelőre, de ismét vissza fog jönni. Minor nem tudja. Tampában majd orvoshoz adjuk...

Wheel ismét hallgatást, titoktartást intett.

— Tehát Minor nem tudja? — kérdeztem újból.

— Nem.

— És súlyos a baj?

— Örülethez hasonló. Betege veszedelmes állatként harap olyankor... és harapása szintén veszedelmes...

— Es...

Wheel hirtelen előre ugrott Cross mellé s többet sohasem tudtam meg tőle.

Hangsúlyozta, hogy szomorú dolog megint csak üres kezekkel lépni a nemzet elé. Hogy mi következik, az bizonytalan s nincs egyéb hátra, mint fegyverkezni, nehogy a döntő pillanat kicsiny nemzedéket találjon. Erre egyhangulag bizalmat szavaztak a képviselőház pártszövetségének. A párt taktikájáról dr. Adler beszélt; a politikai állapotokat hevesen bírálta, Ausztria nemzeti federalizálását és Ausztriának demokratikus alapon való újjáalkotását.

KÜLFÖLD.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 4.

Mindinkább kiderül, hogy Oroszország szinte elszigetelten áll a maga javaslatával, annyira, hogy az amerikai kormány, amely az első pillanatban az orosz javaslatához való csatlakozását jelentette ki, ma annak a reményének ad kifejezést, hogy Oroszország az általános óhajnak engedve, letegye arról a szándékáról, hogy csapatait Pekingből visszavonja. A Kínában levő amerikaiak nem is hitték el kormányukról, hogy csatlakozott Oroszországhoz és Rockhill, e kormány különbiztosa, ismételten perhorreskálta a csatlakozás eszméjét, úgy a csapatok visszavonását, mint Li-Hung-Csang elismerését illetőleg. Bármit legyen is, Oroszország bizonyára számít arra, hogy Kína hálásan fog meg visszaemlékezni az ő javaslatára s majd annak idején méltó jutalomban fogja ezért részesíteni.

Mai tudósításaink a következők:

(Az orosz javaslat.)

Washington, szeptember 4.

Hivatalos jelentés szerint az Egyesült-Államok kormánya még nem kapta meg a válaszokat a Peking kiürítésére vonatkozó legutóbbi közleményre. A pekingi események következtében reméli, sőt biztosan várja a kormány, hogy Oroszország engedni fog az általános óhajnak és lemond arról a szándékáról, hogy kivonja csapatait Pekingből.

London, szeptember 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből augusztus 28-iki kelettel: Tiencin és Taku között a Peiho folyón való összeköttetés egy kis japán hajó zátonyra jutása miatt megszakadt. A vasúti összeköttetést Jangcunál újra helyreállították. Naponta négy vonat közlekedik Jangu, Taku és Tiencin között.

Köln, szeptember 4.

A *Kölnische Zeitung* vezércikkében Németország kínai politikájával foglalkozik s határozottan visszautasítja azt az állítást, hogy Németország nagy készülődésével kalandos terveke kezd Kínában. Németország határozottan ellene lesz Kína felosztásának. A multért való bosszúálláson kívül Németország egyedül gazdasági érdekeit akarja megvédelmezni és kereskedelmi hajózási kiterjesztést.

Róma, szeptember 4.

A *Tribuna* jó forrásból eredő hírek alapján azt állítja, hogy csak az Amerikai Egyesült-Államok nyilatkoztak Oroszország javaslatáról. Az eszmecsere folyik a Kínában érdekelt hatalmak közt. Az összes kormányok más-más szempontokból nézik a javaslatot. A követéségeknek Pekingből való ideiglenes eltávolítása nem járna nehézséggel, de a csapatok visszavonása nem csekély ellentmondást keltene. A *Tribuna* hozzát teszi, hogy a hatalmak táviratokat pekingi képviselőiknek, hogy véleményüket kikérjék a csapatok visszavonulásáról és megkérdezzék tőlük, hogy mily katonai helyzet következne az orosz javaslat elfogadásából. A *Tribuna* kijelenti, hogy Olaszország magartatása az, hogy a hatalmak egyetértésének fenntartásában közreműködik.

London, szeptember 4.

Sanghaiból távirják a *Daily Telegraph*nak szeptember 2-iki kelettel:

Itt általános felháborodást keltett Oroszországnak az a javaslata, hogy a szövetséges csapatok irtják ki Pekinget. A kínaiak ezt a visszavonulást okvetlenül úgy fogják feltüntetni, mint a szövetségesek csufos vereségét. Egyetlen idegen ember élete sem marad biztonságban az ország belsejében. Rövid pár év múlva a kínaiak Sanghai és minden olyan kikötőt, amelyben szerződésileg nincsenek biztosítva az idegen hajók forgalma, okvetlenül fel fogják gyújtani és megsemmisíteni, ha a hatalmak Oroszország javaslatát elfogadják. Oroszországnak az ország belsejében kevés megvén-

valója van, mert nincsenek ott kereskedelmi vállalatok; az egész orosz kereskedelem Hong-Kongra és Csu-Fura szorítkozik, ahol néhány teakereskedő alapított üzletet. A kínai császárnének a trónra való visszahelyezése, nemcsak a hatalmakra, hanem magára Kínára nézve is nagy veszedelmeket rejt magában.

Sanghai, szeptember 4.

Az idevaló amerikaiak egyesülete ma gyűlést tartott, amelyen kimondta, hogy az amerikai kormány eljárására vonatkozólag Európából érkezett táviratok nem lehetnek helyesek, mert a kormány nem szándékozik Li-Hung-Csangot támogatni. Az amerikai kormány általános politikája éppen ellenkezője annak, amit róla híresztelnek. *Rockhill*, Amerika kínai különbiztosa szintén jelen volt a gyűlésen.

Berlin, szeptember 4.

A hatalmak aligha fogják egyhamar megadni válaszukat a Peking kiürítése céljából szétküldött orosz jegyzékre. A kormányok előbb kérdést intéztek pekingi követikhez, vajjon Peking kiürítése kívánatos-e a rend helyreállítása szempontjából. Tekintve a sok helyütt megzavart távirati összeköttetést, két héten belül aligha fognak a követek nyilatkozhatni. A német kormány nem kezdődött Pekingben, egyrészt azért, mert ez idő szerint nincs ott követe, de főképp azért, mert el van tökélve, hogy nem fogja csapatait Pekingből kirendelni.

London, szeptember 4.

Pekingi jelentések szerint az ottani európaiak veszedelmes tervnek és elhibázott politikának tartják, hogy az orosz kormány visszarendelte csapatait Pekingből. A kínaiak olyan iszonyatosan kegyetlenkedtek, hatóságai annyira nyíltan játszottak össze a lázadókkal, hogy ha az európai hatalmak most nem fognak elrettentő példát szolgáltatni, akkor a rend nem áll egyhamar helyre és tartani lehet tőle, hogy a vérontások ismétlődnek.

(A hadi kárpótlás.)

Brüsszel, szeptember 4.

A nagyhatalmak közt tárgyalások folynak a Kína részéről fizetendő kárpótlás felett. A kormányok eddigelé vasutak szétrombolása, a követési paloták elégetése, a misszionáriusok házainak elpusztítása következtében fél milliárdban állapították meg a kárpótlás összegét.

(Az osztrák-magyar különítmény.)

Bécs, szeptember 4.

A *Wiener Abendpost* jelenti: Mint már tegnap jelentettük, most 200 főnyi osztrák-magyar tengerészkatona van Pekingben. A legutóbb bevonult különítmény *Burkert* Alfréd sorhajóhadnagyának a különítménye volt, aki a podgyászkeszítést, amely nagyobbra teherhordó állatokból állott, Pekingbe kísérte. *Burkert* a Zenta partraszálló különítményéhez tartozik, amely most egyesült a *Mária Terézia* hadihajó különítményével. A *Mária Terézia* tegnap közölt távirati jelentése, mint utólag értesülünk, Pekingből augusztus 23-ikán levélben, 28-ikán pedig Takuból táviratilag küldött el és tegnap érkezett Bécsbe. Augusztus 28-ig tehát zavartalan volt az összeköttetés Taku és Peking között. A császári palotán való átvonulást, amelyről a távirat említett telt, eleinte augusztus 28-ára tervezték. Magáról az eseményről még nem érkezett jelentés.

(Li-Hung-Csang.)

Brüsszel, szeptember 4.

Li-Hung-Csang a sanghai belga konzul előtt kijelentette, hogy a küszöbön álló békealkudozásban különösen fontosnak tartja a misszionáriusok szabályozását. A misszionáriusok eltávolítása vagy legalább megszorítása nélkül tartós béke nem lehet.

(Vegyes hírek.)

London, szeptember 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből augusztus 21-iki kelettel: *Csing* herceg abban fáradozik, hogy a szövetségesekkel megindítsa a tárgyalásokat.

Ju, Sanszi kormányzója, emlékiratot intézett a trónhoz, amelyben elmondja, hogy a tartományban levő idegeneket felszólította, hogy helyezkedjenek oltalma alá. *Otvenkét külföldi embert, akik felhívásának engedelmessékedtek, kivégeztetett.* Ezért a dícséretes eszelekedetért jutalmat kér a tróntól.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből augusztus 22-iki kelettel: *Sir Robert Hart* újra átvette

a vámigazgatás teendőit és újra megnyitotta a császári postát. Ugyanez az ügynökség jelenti Pekingből augusztus 28-iki kelettel: A cunli-jámennek három tagja *Hart* közbenjárásával tárgyalásba akart bocsátkozni a szövetségesekkel, hogy megakadályozzák a császári palota elpusztítását. A palotát az orosz csapatok tartják megszállva, hogy megakadályozzák a fosztogatást.

Posen, szeptember 4.

A varsói hivatalos lap, a *Warsceki Dziennik* jelenti, hogy a varsói katonai kerületnek tüzérdandárát, amelyet Kínába küldtek és mely tegnap már Odesszáig eljutott, ma visszarendelték Varsóba.

Berlin, szeptember 4.

A Kurfürst Friedrich Wilhelm, Brandenburg és Weissenburg német páncélosahajók és a Berta cirkálóhajó tegnap Vuszungba érkezett. A Würth német páncélosahajó, amely tegnap Cingtauba érkezett, 5-én Amojba megy.

Berlin, szeptember 4.

A német cirkálóhajóraj második tengernagya jelenti *Takuból* tegnapi kelettel: A kínai német expedíció előcsapata Falkenhayn őrnaggyal ideérkezett. — *Pohl* kapitány jelenti Pekingből augusztus 25-iki kelettel: Tegnep egy századdal megszálltam a császárvárosi szénhegyét. Kedden lesz az átvonulás a palotán. A takui révbe körülbelül 2000 olasz katona érkezett.

Páris, szeptember 4.

Pichon pekingi francia követnek egy augusztus 20-án föladott távirata azt mondja, hogy a francia követségnek majdnem valamennyi épülete elpusztult, de a chiffre-es könyveket sikerült megmenteni. — A kantoni francia konzul táviratozza tegnapi kelettel: Szvatauban véget ért a zavargás, de az északi vidékeken egyre nagyobb tért hódít az idegenellenes mozgalom. Kantonban megsebesítettek egy francia hittérítőt.

FUIT.

Budapest, szeptember 4.

Tegnap óta nincs Transvaal többé — *Lord Roberts* megszüntette egy szépen fogalmazott proklamációval. Fegyverrel, diadalokkal azonban még nem szüntette meg, a boerok éppen nem hajlandók *Roberts* papirosától megijedni, tovább folytatják az elkeseredett guerrilla-harcot és bizonyára még nagyon sok kellemetlen meglepetést okoznak a hadintéző seregek és lordoknak. Némi bizalmat önthet beléjük a kínai zavar, amely erősen lekötöti Anglia figyelmét és talán hozzájárul ahhoz, hogy a délafrikai háború nem végződik a boerok függetlenségének teljes elvesztésével. Akkor aztán talán vissza kell szivnia *Lord Roberts*nek azt a kijelentését, hogy vége Transvaalnak.

Az angol közvélemény már régóta várta az annexió kimondását. A *Times* azt mondja, hogy az annexálás, éppen úgy mint Oranje annexálását, a birodalmi kormány előzetesen elhatározta már s *Roberts* tábornagra bízta, hogy mikor találja elérkezettnek az időt az annexálás végrehajtására. A két boer állam, ugymond, az annexálással megszűnhetnek létezni s a nevök teljesen el fog tűnni. *Roberts* proklamációjának csak az a hatása lesz, hogy a nem harcoló boerok az angol törvény védelme alá kerülnek, de a harcoló csapatokat továbbra is — hadviselő félnek tekintik.

London, szeptember 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból augusztus 27-iki kelettel: *Pourie*, *Grobbehaar*, *Lenner*, *Massebroek* komandói és egy kétszáz főnyi *theroni* hirszerző-csapat bekerítette *Ladybrandot*. A helyőrség tülgyújtotta a készleteket, nehogy az ellenség kezébe kerüljenek, ha a város elesik. A helyőrség helyzete válságos, *Hunter* sietve nyomul előre a város fölmentésére.

Ugyanez az ügynökség jelenti Fokvárosból: Transvaal északi és nyugati részében élénken folynak tovább a hadműveletek. *Plumer* ezredesnek Ravikornál még egy csatája volt a boerokkal, amelyben száz puskát, negyven ezer töltést és egy kis hadikészletet ejtett zsákmánnyul. Augusztus 31-ikén a boerok megkísérelték a johannesburgi vízművek elpusztítását, de tervük nem sikerült, amennyiben *Hart* tábornok meglepte és elkergette őket. Ugyanazon a vidéken *De Wett*-nek egy csapatát nagy veszteséggel megverték. A gyarmati hadtest Zeerustból *Krüggersdorp* felé való előnyomulásában kemény ellentállásra talált. Az ellenségnek nagy vesztesége volt.

Ugyancsak a Reuter-ügynökség jelenti Belfastból 2-iki kelettel: *Baden-Powell* szombaton Pretóriából Fokvárosba utazott.

London, szeptember 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Badfonteinből tegnapi kelettel: *Buller* tábornok tegnap megtámadta azokat a boerokat, akik megszállva tartják

a Lydenburgot domináló hegyeket. *Botha* 2000 boerral egész nap védte a szorosokat. Az angol lovasság közeledésekor az ellenség három nagy kaliberű és egy gyorstüzelő ágyúval kezdett lövöldözni. Az angolok lovastűzességgel egy hadállást foglaltak el a jobbszáron, ahonnan a sötétség beállta előtt lehetetlen volt visszavonulni. Az ellenség ágyúkat egész nap tüzelte. Ahhoz képest, hogy az angolok *völgykaltanban voltak, aránylag nagyon kevés veszteségük volt.* A balszáron az angol gyalogság szintén megtámadta a boerokat, akik a vizárok alatt rejtőztek el.

London, szeptember 4.

Lord Roberts e hó 2-áról kelt belfasti táviratában jelentést tesz több már ismeretes ütközetről és közli, hogy kis kommandók, melyek többnyire *De Wett* seregéhez tartoznak, Johannesburg közelében *ének tevékenységét* fejtették ki. Egy osztály gyarmati lovas-ság Zeerustól Krügesdorpba egy oly kerületen vonult át, melynek lakossága közt nagy az elkedvetlenedés. Ez az osztály több ütközetet vívott. Az angolok összesen vagy 60 embert vésztek, a boerok veszteségei igen súlyosak voltak.

London, szeptember 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből augusztus 21-iki kelettel: A szövetséges csapatok ma megint kémszemlélet tartottak a császári vadaskertben, de ellenséget nem találtak. Azt hiszik, hogy a kínaiak nyugat felé vonultak vissza.

Merénylet-terv a román király ellen.

Budapest, szeptember 4.

Gyalázatos összeesküvés tervét fedezte fel *Florescu* bukaresti vizsgálóbíró: *Károly* román királyt akarta meggyilkoltatni a bolgár-macedon liga s erre felbérelt egy *Marko Bosnyakov* nevű embert. Megtalálták azt a levelet, amelyet a liga elnöke, *Száráfov* irt *Bosnyakov*nak s e levélben az elnök egyenesen felszólítja a címzettet, hogy gyilkolja meg *Károly* királyt.

Száráfov, a bolgár kormány barátja és dédelgetett védenca tehát közönséges gazember s ha a bolgár kormány még most sem jár el ellene erőlyesen, akkor maga is a közönséges brigántik sorába áll s nem méltó arra, hogy európai földön megtűnésék.

A nagyjelentőségű fölfedezésről a következőket jelentik:

Bukarest, szeptember 4.

Florescu vizsgálóbíró több titkos levelet talált tegnap egy bolgár kerületben elásva. Azonnal az irodájába hozatta a fogházból *Trifanovot*, a bukaresti fiók-komité volt elnökét és *Bogdanovot*, a külföldi komité utazó ágensét. A titkos levelek kulcsát csak e kettő ismeré, átadta az egyik levelet *Trifanov*nak és ez nagy borzalommal fordította a tartalmát, amely a következő:

Marko Bosnyakov ügynökünknek Bukarestben. *Száráfov* és a haza nevében meghagyjuk!

En, *Boris Száráfov* elnök meghagynom *Marko Bosnyakov*nak, hogy Románia királyát meggyilkolja. *Károly* királynak még ez évben meg kell halnia, hogy drága hazánk ügyét megnyerjük és Macedóniát és a drinápolyi vilajetet fölszabadítsuk a török uralom alól. A királyt a sétéi közben, mikor senki sem követi, igen könnyen lehet meggyilkolni. Es te, *Marko Bosnyakov*, ha e hazafiast tettet elvégezted, a haza szentjei közé fogsz fölavattatni. Szófia, április 9-én 1900. *Boris Száráfov* s. k.

Ugyanígy fordította le a levelet *Bogdanov* is, valamint a külügyminisztérium bolgár fordítója is.

E levél fordítása után *Florescu* vizsgálóbíró egyedül maradt *Trifanov*val és kérdőre vonta, mit tud az összeesküvésről. *Trifanov* bevallotta, hogy a télen *Száráfov* Bukarestben volt és az Unierszállóban tanácskozára hívta őt és *Bogdanovot*, előadván nekik tervét, hogy mint fog betérni Macedóniába *Károly király* meggyilkolása után, ahol az úsere minden készen lesz. Csak Románia beavatkozásától tart; de ha *Károly* királyt meggyilkolják, valamint *Tako Jonescut* és két-három politikusát, akkor Romániában teljes anarchia lesz és a bolgárok szabadon cselekedhetnek.

Trifanov és *Bogdanov* ellenvetéseket tettek *Száráfov* terveinek, amire ez a következőket felelte:

— Mondjátok meg őszintén, el vagytok-e határozva, hogy meggyilkoljátok? Mert ha oly gyöngék vagytok, akkor majd én magam fogom megölni!

Ezek után *Florescu* vizsgálóbíró elvezette *Trifanovot* a mellékszobába és *Bogdanovot* hívatta. Ez tagadott mindent, azt mondván, hogy nem tud semmit az összeesküvésről és nem találkozott Bukarestben *Száráfov*val. Hiába vette keresztkérdések alá a vizsgálóbíró, míg csak egyszerre a

mellékszoba ajtaja kinyitott és *Trifanov* kétségbeesetten elküldte magát:

— Ne légy oly nyomorult! Mondd ki becsületesen: nem igaz-e, hogy decemberben *Száráfov* az Uniera-szállóban mindkettőnk biztatott *Károly király* meggyilkolására?

Erre *Bogdanov* is mindent töredelmesen bevallott.

Florescu vizsgálóbíró reggel négy óráig folyton dolgozott és lefordította a leveleket, amelyek mind *Károly király* meggyilkolására vonatkoznak.

E fölfedezéseket ma reggel táviratilag közölték *Margiloman* külügyminiszterrel, aki Konstantinápolyban van és ma délután *Károly* király főhadsegédjével, aki Münchenben van.

Bukarest, szeptember 4.

Florescu vizsgálóbíró letartóztatta *Damianoff* Anasztazét, *Száráfov* elnöknek a vejét, aki hosszú ideig állott a krajavai titkos bolgár propaganda élén s aki az eléje tett bizonyítékok terhe alatt megtört és zokogva bevallotta, hogy a macedon-bolgár komité megbízásából járt Romániában s annak összes üzemleiről tudomással bír s most a célből jött a román fővárosba, hogy egy puskaművestől 1200 darab fegyvert vásároljon a macedon-bolgár komité tagjainak részére. A románok tehát kérezerítették *Száráfov* jobb kezét, vejét és ezzel el is fognak banni.

Ennek a hírek az elterjedése Bulgáriában szörnyű rémületet okozott. A határtalan merészségű *Száráfov* is kétségbe esett s *Damianoff* elfogatása óta összes híveivel azon fáradozik, hogy a bolgárokat támadásra uszítsa fel. A bolgárok inkább félelemből, mint hatalmuk tudatában me a mai nap folyamán is lázasan készülődnek *Ruscsukban*, *Várnában*, *Sumlában*, *Viddinben*, de különösen *Dobrudzsa* határában. Bulgária északkeleti részében a hadi jelvények mindenütt jelzik, hogy a területet megszállta a katonaság. Nem kevésbé harcias a szellem *Szófiában* is. A kormány emberei, a katonatisztek teljesen át vannak hatva a küszöbön álló háború eszméjétől s minden bolgár magatartása arra vall, hogy a bolgárok készek minden pillanatban betérni *Dobrudzsába*. *Drandarevszki* bolgár ezredes, a ruszoki tüzérség parancsnoka, tegnap vizsgálatot tartott a parancsnoksága alatt álló csapatoknál és férfiaságra buzdított mindenkit.

Dobrudzsában ismét letartóztattak a tulcsai kerületben három, áruhába öltözött bolgár vezérkari tisztet, akiknél sok jegyzetet találtak a *dobrudzsai* terepviszonyokról. Egész *Dobrudzsát* megszállta a román titkos rendőrség s így minden gyanus bolgár hamarosan az aknába került. A román hadihajók koncentráva vannak a *Duna* torkolatánál *Urseau*n tengerészeti alparancsnok vezérlete alatt. A román hadihajók száma 28, egy 4800 tonnás cirkálóval az élükön, ellátva 60 ágyúval. Az állami dumai gőzhajózás rendelkezik 77 hajóval; ezek közül 7 csapatszállításra van berendezve.

A román hadsereg mozgósításáról igen kevés hír van forgalomban, de tekintve az ország tökéletes közlekedési viszonyait, Románia huszonnégy óra alatt a saját területének bármelyik helyén koncentráltat 160—200 ezer embert.

A görög sajtó erős támadásokat intéz Bulgária ellen a foganatosított mozgósítások miatt és *Szerbia* közhangulata is kívánja a háborút, mert a szerbek igen szeretnék, ha a bolgárok kikapnának alaposan.

Bukarest, szeptember 4.

A bolgár kormány formálisan kijelentette a román ügynökök előtt, hogy el van határozva a forradalmi bizottság ama tagjai ellen, akik *Mihaleanu* tanár meggyilkolásában kompromittálva vannak, az itteni vizsgálat eredménye nyomán, ugy szintén a megtalált levelek alapján eljárni. E szerint a bolgár kormány újból fenntartja eredeti nyilatkozatát és semmit sem tesz addig, míg itt végleges ítéletet nem hoznak. A román kormány ma válaszolt a bolgár jegyzékre és biztositókat kér arra, hogy a forradalmi bizottság bűnös tagjai nem kerülnek el a büntetést.

Szófia, szeptember 4.

Nagy feltűnést keltett a román kormány-nak az az elhatározása, hogy azokat az iratokat, amelyek a három bolgár hadnagyot, névszerint *Száráfovot*, *Kovacevet* és *Davidovot*, a szófia macedon bizottság főembereit súlyosan terhelik, közzéteszi, mielőtt a bizonyítékok iratesomóját a bolgár kormányának megküldik. Ami azonban a három főembert illeti, ezek nem igen nyugtalanok az esetleges következmények miatt s nem agódnak az esetleg folyamatba tendő törvényes lépések következményeiről. Mindenki tudja, hogy ha az érdekelték a bosszútól való félelmükben nem igen mozgolódnak, és a román áldozatok a bolgár vizsgálóbíró előtt nem akarnak vallani. Az utóbbi napokban mégis néhány gazdag kereskedőt, közöttük

egy bolgár milliost és az osztrák-magyar védelem alatt álló nagykereskedőt halálos fenyegetések között pénzküldésre hívtak fel. Ellenben azt is beszélik, hogy egy török alattvalónak visszaküldték azt az összeget, amit tőle kizsároltak. Igaz, hogy ez a visszafizetés a bolgár kormány barátságos közbenjárására történt, nehogy Törökország valamiképpen a románok felé hajoljon.

A cár levele. A cár nem megy Párisba, de levelet mégis irt *Loubet* elnöknek, sőt mellékelt hozzá egy szent *András* rendjelet is. A levél ismét megpecsételi a francia-orosz szövetséget. A cár levele így hangzik:

Elnök ur! Igen kedves és nagy barátom! Azok az érzelmeik, amelyeket ön iránt táplálok és annak a benső barátságának a kapcsolata, amelyek Franciaországot és Oroszországot összekötik, azt a vágyat keltették bennem, hogy önnek a császári Szent-András-rendet adományozzam, amelynek jelvényei önnek ezzel a levéllel egyidejűleg adatnak át. Rendkívül kellemes nekem, hogy nagybecsülsémenek ezt a bizonyítékát olyan időben adhatom önnek, mikor a Franciaország és Oroszország között oly szerencsésen fennálló teljes egyetértés inkább, mint valaha, gyakorolható jöteknre befolyást nemcsak az ő közvetlen érdekeikre, hanem az általános békének a fenntartására is, amelyet egyaránt szívünkön viselünk.

Igaz érdeklődéssel figyelem a fényes kiállítás sikerét, amelyre Franciaország méltán büszke lehet és talán nem szükséges kifejezmem azt az őszinte sajnálkozást, amelyet én és a császárné érünk, hogy ebben a pillanatban nem látogathatjuk meg Párisot. De távolból és közelből egyaránt résztvevően mindenben, ami Franciaországot illeti, a legnagyobb örömmel üdvözlünk mindent, ami Franciaországnak diesőségére és javára válhatik.

A cár tehát nem jön Párisba, de a franciák megelégszenek a levéllel is. A közvélemény lelkesen tapsol *Loubet* kitüntetéséhez. A *Figaro* írja:

Soha Franciaország valamely barátjának vagy szövetségeseinek levele nem volt nyájásabb és hízegőbb, mint *Miklós* cár levele, aki ezzel a francia-orosz szövetséget elpusztíthatatlanul megerősítette. A levél élenk visszhangot fog keltetni. A körülmenyek rendkívüli jelentőségűvé teszik. A Kínában való szövetséget az a levél csak megerősíti. Franciaország hozzá fog járulni ahhoz az indítványhoz, hogy Pekinget őrítsék ki. A *Gaulois* örömmel fogadja *Miklós* cár meleg hangu levélét s azt mondja, hogy a szövetség most erősebb és bensőbb, mint valaha. Ennek kell, hogy minder francia polgár örüljön. A kormánynak igyekeznie kell, hogy a lehető legjobban hasznára fordítsa ezt a helyzetet.

HIREK.

Őszi vers.

Ősz van. Utazni készül fecske, gólya,
Naponta sárgább lesz a sétatér;
S a főváros sok hűtellen lakója
Az első hűvös nappal visszatér.
A pesti ember ha szegény, ha gazdag,
Füldözik, s mint a béka: kétlaki;
S a többiekkel, akik elutaztak,
Ma valahonnét megjött valaki.

Az őszi szél, ugy Pesten mint vidéken,
A költészetben korszakot jelent;
Nem tartható egy pegazus so féken,
Mihelyt az első „Ősz van” megjelent.
Melyik poéta is maradna néma,
Mikor kísérti egy egész sereg
Érzelmes, megkapó, ősrégi téma,
Mikor a fákról hervadt lomb pereg!

Hiába, én ugy érzem néha-néha,
Hogy únom már az ősz költészetét,
S azon töprengök: én vagyok-e léha,
Avagy az ősz tán nem is oly setét?
Az is lehet, hogy megrottott a város,
Füstjét, porát elég régen nyelem;
S a pesti élet befolyása káros,
Kihal a szívből minden érzelem.

De annyi biztos, hogy az ősz ha eljő,
Az én fülemben nem zúg gyászom,
S nem arra int már minden szürke felhő,
Hogy a halál az ősz poézise
S ha érzélgőssé válok hébe-hóba,
Könnyem nem ősi bú sajtolja ki;
Amit én érzek, belefér négy szóba:
Ma valahonnét megjött valaki.

Latzkó Andor.

Könyvesbolt az iskolában.

A makói főgimnázium ma hála Isten megkapta az ipar-igazolványát s így misem állja most már utját annak, hogy a tanulók Horáciust haszonnal olvassák és alaposan átértsék a consecutio temporumot. Ez iparigazolvány, amely ily módon hatalmas támasza lett a középiskolai tanításnak, története van s érdemes arra, hogy nyilvános megbeszélés tárgyát képezze. A gimnázium segítőegyesületének cége alatt rendszeres könyvkereskedést folytatnak ebben az iskolában s az intézet igazgatója iparogédléyt is kért hozzá a városi tanácstól. A tanács erre a kérelemre azt felelte, hogy a segítőegyesület nem jelentette be az üzletvezetőt s így a kérelmet elutasítja. Erre aztán a gimnázium segítő egyesülete bejelentette az üzletvezetőt is Madzsar Gusztáv tanár ur személyében, a tanács pedig megengedte, hogy az intézetben könyves irkát és egyéb iskolai cikket árulhassanak.

Tegyük föl, hogy Madzsar Gusztáv urat, Német Bálintnak hívják s hogy az egész dolog nem Makón, hanem Jeruzsálemben történt. Ily módon eliminálván az esetből a személyi motívumokat és az érdekenységre való alkalmat, tisztán a dolog érdeméről szólhatunk.

Elmondhatjuk pedig azt, hogy az iskolához nem illő dolognak tartjuk az ilyen üzletet, s hogy a tanárhoz nem illőnek az ilyen üzletvezetést, mivelhogy szörnyű harag lenne abból, ha Kádár Miska, aki most jött föl a másodikba s Német Bálint tanár urtól tanulja a történetet, egy napon így szólana Német tanár urhoz:

— Kérem, üzletvezető ur, én ma azért nem készültem, mert disznóölés volt otthon.

Német tanár ur nagyon kellemetlen helyzetben volna, mert nem tagadhatná a tanítványa előtt sem, hogy ő csakugyan üzletvezető, ami különben igen derék és igen jóvelmező foglalkozás, de mégsem olyasvalami, ami a tanársággal összefér. A tanár tekintélyét és azt a nagy tiszteletet, melylyel ez iránt az előkelő testület iránt az egész magyar közönség viselkedik, azt a nagy kulturális missziót, amelyet a tanár teljesít s azt a nagy elismerést, amelyet a magyar tanári kar a legnagyobb mértékben kivívott magának, féltékenyen meg kell őrizni s nem szabad az esetleges vadaskodásoknak martalécul dojni.

A másik szempont, amely az ilyen iskolai boltok ellen szól, az, hogy vagy haszonnal dolgozik az üzlet s akkor konkurrenciát csinál a könyvkereskedőknek, vagy minden haszon nélkül s akkor oktalanul vonja el a kereskedőtől a becsületes polgári hasznot. Ezen a ponton egy kis revolúció van a dologban a kereskedelem egyik ága ellen s a könyvesbolt és iskola közt a makói gimnázium indította meg a háborút. Mindez határozottan helytelen dolog s nincs semmi mód arra, hogy indokoltá lehetne tenni az ilyen háboruszkodást vagy üzérkedést. Az iskola még ma is szent hely, akár Makón van, akár Jeruzsálemben.

G—A.

Budapest, szeptember 4.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 1-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Dr. Herczel Manó egyetemi magántanár, a Szent-István kórház orvosa nyári szabadságutjáról visszaérkezett a fővárosba. — Dr. Balogh Tihamér nyaralásából visszaérkezett s orvosi gyakorlatát újra megkezdte.

— József Ágost főherceg Budapesten. József Ágost főherceg, aki tegnap délután a fővárosban időzött, ideje java részét az épülő belvárosi megtekintésének szentelte. A főherceg megsejmelte a király házáat, Klotild főhercegnő most épülő második palotáját, továbbá az eskütéri hid építési munkálatait.

— Darányi Ignác Erdélyben. Kis-Kapusról táviratozzák: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap folytatta erdélyi szemleutját és hétfőn reggel 8 órakor gróf Bánffy György, gróf Beldi Ákos, Kolozs megye főispánja és gróf László István alispán, valamint Bónis István országgyűlési képviselő társaságában Kolozs-Karáról kocsin a kolozsi állami birtok megtekintésére indult. A miniszter megsejmelte ott az általa alapított erdélyi félvér-ménest és utközben megnézte a kolozsi, tisztán magyar erdélyi fajta gulyát is és ennek, valamint a méneseek fejlesztése szempontjából a kolozsi gazdasághoz újabbán bérelt területeken a takarmánytermelés érdekében intézkedést, valamint elrendelte, hogy a boosi birtok kizárólag legeltetésre használtsák. — Kolozsról a miniszter vasuton Tordára utazott, honnan gróf Bethlen Géza, Torda-Aranyos vármegye főispánjával, Beleg Miklós alispánal, gróf Bethlen Balázs és gróf Bethlen Bálint országos képviselőkkel, valamint Velits Ödönnel, Torda város polgármesterével a tordai állami gazdaságba ment, melynek részletes megtekintése után meglátogatta a tordai amerikai szállóvesztesételep és oltványiskolát, az állami kerti munkásiskolát, a faiskolát, valamint az államerdészet kezelése alá tartozó csemeterket. A miniszter az éjt a tordai vasuti állomáson töltötte és onnan ma reggel Segesvárra utazott.

Megemlítjük itt, hogy a vasmegeji gazdasági egyesület a mai közgyűlésen Ernusz Kelemen indítványára Darányi földmívelésügyi minisztert egyhangulag tiszteletbeli elnökévé választotta. Az egyesület nagy küldöttség útján fogja értesíteni a minisztert megválasztásáról.

— A fiu kegyelete. Mélyen gyászolja szívében Viktor Emánuel a fiu, Umberto királyt, az apát. A súlyos kötelességek közepette, amelyek az ifjú uralkodó vállaira neheznek, nem feledkezik meg a király arról, hogy mivel tartozik a fiu az apa emlékének. Mint Milanóból táviratozzák, Viktor Emánuel elhatározta, hogy megveszi azt a területet, ahol atyját meggyilkolták és templomot épített rá. A templomban minden este harangoznak és misét mondanak majd abban az időben, amikor a gyilkosság történt. A király elrendelte ezenfölül, hogy a Bresci-féle bünper bünjeleit megőrizték. Azt a véres golyót, amely a király szívére furta keresztül, a királyi ház családi ereklyéi közé helyezték el. Viktor Emánueltől a nápolyiak várnak most értékes ajándékokat. Hagyományos szokás, hogy az olasz uralkodók trónralépésük alkalmával megajándékozzák a San-Genaro templom ereklyetárát. Azt tartja a legenda, hogy szent Januárius, Nápoly védőszentje ezért oltalmába veszi az uralkodót. Umberto király remekművi aranykeresztet ajánlott fel a templomnak. Az új király ajándékát nagy katonai pompával helyezik el majd az ereklyetárban.

— A pestmegeji főispán jubileuma. Pestmegeye közönsége — mint említettük — fényes ünnepet fog rendezni Beniczky Ferenc főispán tiszteletére abból az alkalomból, hogy tíz éve áll a vármegye élén. Az ünnep programjának megállapítása céljából ma délelőtt tíz órakor értekezlet volt a vármegye-házán. Az értekezleten jelen volt a teljes tisztikar. A tanácskozást Beniczky Lajos alispán vezette. Az ünnepségnek főmozgatója az a rendkívüli közgyűlés lesz, amelyet a főispáni jubileum alkalmából októberben hívnak össze. Az értekezlet az ünnepség programjának megállapítására szűkebb körű bizottságot küldött ki. Elnöke a bizottságnak: Beniczky Lajos alispán, tagjai: Fazekas Agoston főjegyző, Lángos Kálmán, Baky Béla, Madarassy Pál és Kemény Kálmán, jegyzője pedig Szabó Géza.

— Hegedűs miniszter Párisban. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a legközelebbi napokban, esetleg már holnap Párisba utazik a kiállítás tanulmányozása végett.

— A zágrábi katolikus gyűlés. Mint Zágrábtól jelentik, a katolikus kongresszus ma délután 6 órakor tartotta második ülését. Poose képviselő, tolmácsolja a „Szlovén testvérménest“ rokonérzését, akik vér szerint a legközelebbi rokonai a horvátoknak; ezután történelmi alapon is kimutatta a két nép együttes tartozandóságát. Stadler sarajevói érsek azt mondta: Mi Boszniában horvátok és katolikusok vagyunk, bár némelyek ezt, mások meg amaz két-ségbe vonják. Azután előadások következtek a népiskoláról és népnevelésről (előadó Turics dr.) és a

jótekönyves egyesületekről (előadó Kvaternik dr.). Az előterjesztett határozati javaslatokat egyhangulag elfogadták.

— Zola új regényei. Zola Emil, miután kipihente a Dreyfus-pór fáradságait, serényen folytatta munkáját. Befejezi nagy regényciklusát, amely az evangéliumok mintájára négy részre oszlik. Az első rész már meg is jelent *Fécondité* cím alatt, a többinek a címe: *Travail, Sagesse, Justice*. A ciklus első regényében — ugymond Zola, — leírta, mint alakul a jóvendőben a család, a másodikban a város, a harmadikban a nemzet, a negyedikben az egész emberiség fejlődése lesz a regény tárgya. A *Travail* című kötetnek már mintegy harmada készen van, s valószínű, hogy Zola ezt a művet még ez évben befejezi.

Egy iró nemrég meglátogatta Zolát, aki szokása szerint szkeptikusan beszélt megirandó műveiről s még abban sem bízott, hogy művét befejezi. Ezzel Paul Hervieurol esett szó, akit a halhatatlanok közé választottak, holott Zola számára még mindig nincs hely az akadémiában. Zola ironikusan megjegyezte, hogy a francia kritikából hiányzik a mélység. Tulontul sokat irnak irodalmilag kiképzett asszonyok és lányok számára. Csupa csevegés, csupa five-o'clock terefero. Olyan alakok, mint Taine és Renan, ma nincsenek a francia kritikában.

A Dreyfus-eset került szóba, amely annyi keserűséget szerzett Zolának. Zola úgy látszik e kérdésben is a honfitársai felett áll. Ez az ügy — ugymond — rá nézve most már le van tárgyalva. Franciaországban nem akarják az igazságot meghallgatni, nos, meg kell majd hallaniok egykoron.

— A királyné halálának évfordulója. Szeptember 10-én lesz második évfordulója annak, hogy Erzsébet királyasszonyt messze idegenben meggyilkolták. A gyászos nap emlékére szeptember 10-én, hétfőn délelőtt tíz órakor a Mátyás-templomban nagy gyászmise lesz, amelyen Vaszary Kólos bíboros hercegprímás fog pontifikálni fényes papi segédlettel. A misén résztvesznek a belügyminiszter meghívására, a kormány, az idegen államok képviselői, a hadsereg, valamint a közhatalóságok fejei.

— A kiközösített Tolstoj. Az egész világon Oroszország az egyetlen ország, amely üldözi és gyűlöli a legelőcsébb író, Tolstojt. Az ő neve mérge, az ő eszméi kárhóztosak, az ő könyvei pestissel teljesek — mondja a hivatalos Oroszország. És út egyet rajta, ahol csak érheti. Megesett most, hogy a nagy írónak egy lelkes barátja, Szergejenko, könyvet írt róla s annak tiszta jóvedelmét stipendiumra ajánlotta fel, amely Tolstoj nevét viselje. A könyvet elkapkodta a közönség és szép összeg gyűlt egybe. Ande az orosz kormány nem engedheti meg, hogy egy stipendium a gyűlölt Tolstoj nevét viselje. Megtiltották tehát az akciót s a pénz visszajutott a szerzőhöz. Ez a sorsa a dicső Oroszország legdicőségű fiaának.

— A lakonikus Natália. Még egyszer vissza kell térni a szerb király házasságára. Annak idején ugyanis sok szó esett róla, hogy a házasságról mindenki nyilatkozott, akinek köze volt hozzá, sőt olyan is, akinek nem volt köze hozzá, csak éppen egy hallgatott állhatatosan: Natália. Pedig hát édesanyja is volna a szerb királynak s azonfölül már politikai okokból is sulya lehetett volna az ő szavának. De hallgatott. Legalább azt hitte a világ. Most azonban, körülbelül két hónap múltán kiderül, hogy igenis nyilatkozott, az igaz, hogy lakonikusan. Mikor a szerb király tudatta vele eljegyzését, Natália exkirályné a következő telegrammal válaszolt:

Ó felsége Sándor, Szerbia királyának

Belgrád.

Közönsöm.

Natália.

Ennyi volt az egész, ami nem tulságosan sok. De a jegyeseznek, úgy látszik, ez is sok volt, vagy legalább is — elég.

— A Habsburg vizrebocsátása. Triestből táviratozzák: A Habsburg hadihajó vizrebocsátásához ma délután 3 órakor ideérkezett az osztrák-magyar hajóraj Brosh ellentengernagy parancsnoksága alatt. A hajóraj a Kaiser Karl VI., Leopold, Planet és Blitz hadihajókból, továbbá hat első és hat másodosztályu torpedónaszádból áll. Ugyanakkor érkeztek ide a Petikan és Phantasia hadihajók. Az első Frigyes főherceg szolgálatára való. A főherceg 8-án reggel érkezik ide feleségével és két leányával. A főhercegi család mindjárt megérkezése után a Petikan hajóra megy. A Phantasia a haditengerészet parancsnokát helyettesítő báró Minutillio altengernagy számára van kirendelve. A vizrebocsátás e hó 9-én délelőtt lesz. Előtte való nap délután mulatság lesz a Kaiser Karl VI. vezérhajó födelzetén. Este a Stabilimento Tecnico Triestino elnöke estélyt ad a Gallegianto födelzetén. 9-én délután a hajóraj taktikai körutat tesz a triestüi öbölben. Azután estély lesz a helytartónál.

— **A Pyrenai hegyek remetéje.** Egy angol folyóiratban olvassuk, hogy gróf Russel *Henry* a híres nemzetség ir ágának széniora remete életet él a Pyrenai hegyek közt. Már ifju éveiben vágycokozott a nomád-élet viszonyosságaiért. Ötven évvel ezelőtt, amikor még alig serdült föl ifjúvá, elhagyta délfranciaországi szülőhelyét és Pekingbe indult. Célját csakugyan el is érte, miután átcsenvedte a Gobi sivatag égető forróságát és Szibéria gyilkos télét. Aztán beutazta Japánt, Észak- és Délamerikát, megmászta a Himalaya hozzáférhetetlen csúcsait és végül megfordult Ausztráliában és Új-Seelandban, ahol oly veszedelmes hegyi utakat tett meg, hogy vakmerő szenvedélyét csaknem életével fizette meg. Aztán visszatért Párisba. A kalendok után sovárgó gróf alakját Jules Verne *Strogoff Mihály* című regényében dolgozta föl. Párisban iszonyuan unatkozott a gróf és nemskára visszatért a hegyek közé és a Pyrenai hegységben ültötte fel állandó tanyáját. Itt él a külön gróf negyven esztendő óta. Háromszor megmászta már a francia Pyrenák legmagasabb csúcsát, a 3298 méter magas Vignemale-t, de rendkívül sokat szenvedett a hidegtől, amikor ott fent meghalt. Ekkor támadt az a gondolata, hogy barlangokat váj a sziklákban. Szinte emberfeletti munka kellett hozzá, de gróf Russel mégis megvalósította tervét. Tizenkilenc évi kemény munka után végre hét sziklabarlangot ásott. Három ezek közül az úgynevezett Bellevue barlangok 8000, másik három 10,000 és a „*Paradisom*” 10,800 lábnyira vannak a tenger színe fölött. Valamennyi 6½ láb magas és az egyik 32 láb hosszú. Ezekben a barlangokban lakik most a gróf és már sok más turista is biztos menedéket talált bennük.

— **Anarkhisták Budapesten.** Egy olaszországi városból levél érkezett a főváros hatóságához, hogy a múlt hónap közepén az anarkhisták Budapesten gyűlést tartottak s hogy a veszedelmes emberek feje még mindig itt tartózkodik. A gyűlésen állítólag *Ferdinánd* bolgár fejedelem meggyilkolását határozták el. A levél augusztus 19-én érkezett a fővárosi hatóságához. A postabélyeg körírása ez: *Giovannozzo 17. Ago.* Tehát már augusztus 17-én adták föl *Giovannozzo* olaszországi tengerparti városában, amely *Baritól* északra van tizenhét kilométernyire. A kuszált betűs olasz nyelvű levél alá ez a név van írva: *Attillio Dagostino.* A levél szövege a következő:

Folyó évi július 18-án Raguzából Budapestre utazott *Luigi Boschetti* anarkhista, hogy Budapestben augusztus 15-én az ott levő anarkhistákkal értekeletet tartson, mint ahogy Raguzában is értekezett olasz munkásokkal, akik a gradiska-ökupini vasutnál vannak alkalmazva. *Boschetti* nagyon veszedelmes ember. Az osztrák rendőrség ezt még nem tudja. A nevezett ember a utcában lakik, a számot nem tudom. Ugy tudom, hogy vagy ötvenen voltak, akik Németországba, Oroszországba és Bulgáriába mennek; ez utóbbiak azért, hogy *Köburg Ferdinánd* ellen merényletet kövessenek el.

A levél címe ez: *Spectabili Questore della Reggia Questura di Budapest, Ungheria.* A főváros a levelet fordítás végett kiadta az olasz tolmácsnak s a fordítást tegnap kapta meg, s átküldte a rendőrségnek. A rendőrség a vizsgálattal *Ruttner* detektívönköt bízta meg, aki távirati felvilágosítást kér *Giovanazzóból Dagostino* személyére nézve. Tegnap délután detektívek jártak abban a budai utcában, amelyben *Dagostino* levele szerint *Boschetti* lakik. Még nem akadtak rá a bevádolt emberre. A rendőrség lehetségesnek tartja, hogy *Dagostino* állításai nem felelnek meg a valóságnak s vagy szándékosan, vagy jóhiszeműleg félre akarta vezetni a budapesti hatóságokat.

— **Lőjjék le!** A szerb király, mint ismeretes, rendelkezett utasította a rendőrséget, hogy ha valaki titokban vagy erővel át akarja lépni Szerbia határát, a prefektusok és más rendőri közegek saját belátásuk szerint katonai segítséget vehetnek igénybe. Most Szerbiából érkezett magánlevelek azt a pikáns hírt hozzák, hogy ez a rendelkezés voltaképpen csak szende leplezője egy másik rendelkezésnek, melyben kevesebb teketóriával egyszerűen azt mondta a király a rendőroknak:

— Ha felséges apám, az exkirály, akár titokban, akár erőszakkal az országba akar hatolni — lőjjék le!

— **Merénylet az új olasz király ellen.** *Rómából* jelentik, hogy hivatalosan is megerősített *Calogero Turco* anarkhistának *Ravenusában* történt letartóztatását. *Turco* zsebében két levelet találtak. Az egyikben értesítik, hogy sorshuzás folytán neki kell megölni az olasz királyt; a másik levelet pedig maga *Turco* írta a királyhoz és ebben tisztázta magát az ellen, mintha ő anarkhista lenne.

— Ne higgye, király ur — így végzi levelét, — hogy én anarkhista vagyok, mert én szeretem a királyokat.

A vizsgálat folyik, de eddig még nem jöttek az összeesküvés nyomára.

— **A kovács szerenésje.** Egy hónappal ezelőtt történt, hogy egy szegény londoni kovács megvett egy antikváriumban egy ócska könyvet — néhány krajcárnyi angol pénzen. Hazament, kinyitotta s látta, hogy latinul van írva s nehezen olvasható. Föltette szekrényre tetéjére s többet nem is gondolt vele. Néhány nappal ezelőtt belépett hozzá szomszédja, épp amikor egy szerszámot keresett, s ledobálta a szekrény tetéjéről az ott heverő könyvet. A szomszéd meglátta a régi könyvet, beléje pillantott s észrevette, hogy 1450-ben nyomtatták.

— Talán kapunk érte valamit, — mondta a kovácsnak, — bíz rá, majd én megpróbálom értékesíteni.

— Nem ér az semmit! — szólt a kovács, — de ha akarod, vidd el.

A másik el is vitte egyenesen a *British Museum* titkárához. A titkár másnap megjelent a kovácsnál:

— Adok ezért a könyvért ezeröttszáz frankot!

A kovácsot ez úgy meglepte, hogy egy szót se tudott szólni: A titkár, abban a hitben, hogy a kovács kevesli az ígért összeget, így folytatta:

— Hát jó. Akar kétezeröttszázot?

— Hogyne akarnék! — kiáltott fel a kovács, s az üzletet azonnal meg is kötötték. A *British Museum* titkára pedig fünek-fának beszélt, hogy ha a kovács még ezert kért volna, azt is megkapta volna, mert az ócska kis könyv nem volt más, mint a *Gutenberg nyomdájának első munkája.*

— **Elvitték a kis fiát.** Egy iharosi szegény ember koersira pakolta a másfél esztendő beteg kis fiát és bevitte a doktorhoz *Csurgóra.* Az a bizonyos szegény ember ez, aki akkor viszi az orvoshoz a betegét, amikor már nincs számára segítség. Próbál, hogy: — nohát, ha van tudomány, hát eleventis föl a félhalottat. Idáig se jutott azonban a dolog, mert a gyerek utközben, a szénán meghalt. Doktor helyett tehát a koporsócsinálóhoz ballagott a szegény ember s addig is egy zsákba tette a kis halottat s a kocsin hagyta. Vett szép kis kék koporsót, körül fehér virággal, meg a hozzávaló fejját is megvásárolta, azután bele akarta fektetni a gyereket a koporsóba, hogy majd hazaviszi s az ottani temetőben, Iharoson hantolják el imádság mellett. Az ám, de mire visszajött a boltból, sehol se volt a zsák. Valaki elvitte. Azt hitte, hogy egyéb van benne. A szegény ember szaladt a csendőrséghez s bejelentette, hogy ellopták a kis halottját. A csendőrök azonnal nyomozni kezdtek, de hiába. Csak másnap reggel akadtak rá a kis halottra a városban kívül a vonat árkában. Visszaadták az apjának, hogy fektesse bele a koporsóba és vigye haza az iharosi fűzek alá.

— **Csendőrök katonák ellen.** *Belényesről* írják lapunknak a következő esetet: A 37-dik gyalogezred *Aulich* ezredes parancsnoksága alatt a napokban *Hollód* községbe vonult, ahol huzamosabb ideig kellett tartózkodnia. Ezredirodának való helyiség csak kettő volt a faluban: az iskola és egy bolt, amelyet azonban három kereskedő már előzőleg kibérelt és megérakolt árukkal. Minthogy azonban az iskola kissé távol esett az ezredes lakásától, *Aulich* ezredes elrendelte, hogy a boltból hordják át az árukat az iskolába, a boltot pedig rendezzék be ezredirodának. Segédtszítje által meg is üzentette a kereskedőket, hogy hurcolkodjanak át, mert különben kidobátja holmijukat az utcára. A kereskedők ezt nem akarták megtenni, mert az iskolahelyiség szűk lett volna raktárnak, és oltalomért a csendőrséghez fordultak. Azalatt megjelent a bolt előtt az ezredes segédtszítje katonákkal és éppen be akarta törtetni az ajtót, hogy végrehajtsa az ezredes parancsát. A kereskedők az erőszaknak engedve, kinyitották az ajtót és a katonák a bolt kiürítéséhez kezdtek, amikor föltűt fegyverekkel és feltűzött szuronyokkal odaérkezett az őrsvezető négy csendőrrel és a törvény nevében felszólította a tiszteket, hogy a kiürítéssel hagyjon fel. A segédtszítje engedelmeskedett és felhívta az őrsvezetőt, valamint a kereskedőket, hogy menjenek az ezredeshez. El is mentek és a segédtszítje előadta az ezredesnek a történeteket, mire *Aulich* ezredes felszólította az őrsvezetőt, hogy ismétlje azokat a szavakat, amelyeket segédtszítjének mondott. Az őrsvezető ezt meg is tette. *Aulich* ezredes erre dühösen kifakadt:

— Hogy merészel ellenszegülni egy ezredparancsnak és hogy merészel a csendőröket felszereltetni a katonaság ellen? Most én vagyok itt az állomásparancsnok, én vagyok felelős a rendért!

— Boesánat ezredes ur, — felelt az őrsvezető, — a magyar királyi csendőrségnek az a hivatása, hogy az állampolgárok személyét és vagyonát az erőszak ellen megvédelmezze.

— Én nem ismerem magyar állampolgárokat, se magyar királyi csendőrséget!

Mikor erre a kifakadásra az őrsvezető azt a megjegyzést tette, hogy a törvény nem ismer kivételt, az ezredes *mars!* kiáltással kiadta az utját. Az őrs-

vezető küldönc által azonnal jelentést tett parancsnokságának az esetről. *Aulich* ezredes pedig néhány peromulva személyesen ment az üzlethelyiséghez és bezsűntette a kirakodást.

— **Aulich ezredes és a braganzi herceg.** *Egy nagyváradi* tudósítási révén bejárta az egész világ sajtóját az a hír, hogy *Aulich* ezredes és a braganzi herceg között Nagyváradon egy vendéglőben összetűzés volt, amiből párbaj kerekedett volna, ha az ezredes vissza nem utasítja a kihívást. A tudósítás szerint a braganzi herceg, huszártsztrátsait keresve, belépett kard nélkül, sipkájával a fején abba a vendéglőbe, ahol a gyalogos tisztek vacsoráltak *Aulich* ezredessel együtt s a nélkül, hogy szalutált volna, kifelé indult. Az ezredes ezért megállította a herceget és figyelmeztette a katonai szabályzatra, amely előírja, hogy a sipkát le kell venni, ha a tisztkard nélkül áll szemben feljebbvalójával. Erre történt állítólag a kihívás, amelyet *Aulich* ezredes nem fogadott el s aminek következtében a braganzi herceg jelentést tett az esetről a királynak, az ezredes pedig a hadtestparancsnokságnak. Mint most tudósítónk *Bécsből* táviratozza, a felhívatalos *Wiener Abendpost* az egész történet *koholtnak* jelenti ki. A közlemény szerint *Aulich* ezredes ellen felesleges hatósága semmiféle vizsgálatot nem rendelt el, mert nem volt rá ok, áthelyezésről szó sincs és a sokat emlegetett összekocanás közte és *Ferenc József* braganzi herceg közt — mese.

— **A tersattói Madonna.** A tersattói templomnak van egy híres *Madonnája*, mely a tengerészek védőszentje s neki szokták a hajótörésből menekült tengerészek már évszázadok óta a kinosceiket ajándékozni. Tele is volt aggatva a *Madonna* arannyal és drágakövekkel, de rossz szemmel nem nézte idáig senki. Hiszen a *Madonna* kinoscei voltak és ki vonná magára az ő haragját, holott gondja van a tengeren járó emberekre és kimenti őket minden veszedelemből! Most azonban, mint *Fiuméből* telegrafálják, akadtak szentségtörők, akik behatoltak a tersattói templom szentélyébe és megrabolták a *Madonnát*. Leszedték róla minden kinosét, aranyát és drágakövéit. A tersattói rendőrség pedig keresi a zsványokat, akik már magát a *Madonnát* is meg tudják lopni.

— **A pestis.** Hiába titkolóznak a londoni egészségügyi hatóságok, be van bizonyítva, hogy *Glasgowban* csakugyan fordultak elő pestis-esetek és hogy nagy a veszedelem. Mint *glasgowi* táviratok jelentik, ma kitudódott, hogy már *juniusban* meghaltak ketten pestisben. *Egy Broghan* nevű asszony házában gyanus tünetek között megbetegedett egy vak ember és a felesége. Mind a ketten meghaltak egy vasárnap és csak a rákövetkező esztendőtemeték el őket. Most, két hónap múltán, bezonyosodott, hogy pestisben haltak meg. Hogy honnan hurcolták be a veszedelmet, azt nem sikerült megállapítani. *De azért Glasgowba és Glasgoból* háborítatlanul jönnek-mennek a hajók. A hatóság mindössze csak annyit tett a veszedelem elláritására, hogy a szegény néplakta városrészt lebontatta. *Glasgowban* nem törődik a lakosság a fellépett és konstatált pestissel, de annál nagyobb a rettegés Londonban. Ma már azt beszéltek ott, hogy a *Royal-kórházban* ketten *fejszenek* pestisben. A híresztelés hitelre talált mindenféle és nagy izgatottságot keltett. Hiába közölték *felhivatalosan*, hogy a két gyanus beteg nem pestises, nem használt semmit. A lakosság szerte híreszteli, hogy pestis van Londonban.

Egy mai *glasgowi* táviratunk közli, hogy az odaváló egészségügyi hatóság jelentései szerint jelenleg a *kórházban* tizenhárom pestisbeteget ápolnak. Százöt pestisbeteget orvosi megfigyelés alatt áll. Tegnap a betegek száma tizenkettő, a megfigyelés alatt állók száma nyolcvankilenc volt.

— **Megszökött örült.** Említettük a minap, hogy *Reichert* Pál münsterbergi születésű nőten szabólegény, akit a nyár elején betűresen kaptak rajta s amikor a rendőreltörtéztetett, revolveréből rálőtt a rendőrré, megszökött a lipótmezei tébolydából, ahova — amikor kiszült róla, hogy veszedelmes örült, — internálták. *Reichert* Pál kijátszotta az öröket, behatolt a ruháért, ahol felöltözködött betegársai ruhájába s úgy tűnt el az intézetből. *Bécsből* táviratozzák, hogy a megszökött örültet ma ott letartóztatták. Csak nagy nehezen sikerült lefogni, mert le akarta szar a rendőrt.

— **Házasság.** *Wurm* József Budapestről eljegyezte *Rosenspitz* Sárika kisasszonyt *Toina-Ozaráról*.

— **Üngylikos hegedűművész.** *Weimarból* táviratozzák, hogy ott üngylikossá lett egy *Senkrak* Anna nevű nő, aki a nyolcvanas években híres hegedűművész volt. A szerencsétlen 1888-ban férjhez ment egy ügyvédhez, de házassága nem volt boldog.

— **A fogoly és a foglyok.** A fogoly Kozlovsváron ül az ügyesség börtönében. Neve: — *Csongvay Béla* s ő a feje annak a nevezetes pénzhamisító bandának, amelynek kivülé most már még egy nagy ur vádoltja van, egy duszagadag unitárius pap. *Csongvay Béla* ural szemében a vizsgálat nem volt valami tulságosan hallgatag s ilyenformán kiszivárgott már az ügyről annyi, hogy nagyon is ludas a tizesek gyártásában. Ő volt a nagy apparátus mozgató rugója. Ő azonban — úgy látszik — nem hiszi, hogy valami komoly baja eshetik azért a kis tréfiért s a napokban a vizsgálati fogságból levelet írt egy ismerősének — egy vadászterület dolgában. Nem akarja átengedni másnak, mert elsőrendű vadászterület s különösen fogolyban dús. Ugy szól tehát a megbízás, hogy licitáljon rá az ismerős, amik csak rá nem dobolják, mert *Csongvay* ur vadászgatni akar. — Érdekes jelenség, ami ebből a hírből kihámozható. Az ur, a nagyságos ur nem hiszi, hogy ne respektálja az uraságát az a bíróság is, amelynek a bűnét el kell bírálni. Ugyanez a vad gőg nyilatkozott meg Papp Bélában, a szatmári gyilkossági pör hőseiben is, amikor nem tetszett neki, hogy a felesége nevelje a gyermekeket — a válás után is. — Három-négy év múlva átveszi a nevelés gondját ő maga — mondá. S *Csongvay* ur pedig vadászgatni akar.

— **Beszakadt homokbánya.** *Németh József* postaszolga kilenc esztendő Béla nevű fia ma délután 4-5 óra között a X. kerületi Juranics-utcában levő homokbányában játszadozott hat gyermektársával együtt. A homokbánya mintegy 2 és fél méter magas s oldalában körülbelül 60 centiméternyi bevágás volt. A bánya tetején egy eddigelő ismeretlen gyerek ugrált, aki alatt beszakadt a vastag földréteg és három gyermeket, *Németh Bélát*, *Klein Armit* és *Fock Istvánt* maga alá temetett. A nagy zajra *Wachler Benjamin*, a *Wellisch Arnold* cég művezetője odaszaladt és *Klein Armit* meg *Fock Istvánt* még élve kimentette, *Németh Béla* azonban nagysokára halva került elő a vastag homokréteg alól. A vizsgálatot az ügyben megindították.

— **Megszöktetett gyermek.** *Dr. Wanner* bécsi-újhegyi gimnáziumi igazgató már régóta rossz viszonyban élt feleségével. Az asszony másfél év előtt a faképnél hagyta férjét és magával vitte a svájci *Hergeswite*be szüleihez nyolc éves leányát is. Attól fogva férj és feleség között örökös háborúság volt. A gimnáziumi igazgató visszakövetelte kis leányát, akit az anyja gondosan rejtgetett. Az apa ma elrabolta a gyermeket. Egy tudakozó-iroda ügynökének segítségével eltávolította az asszonyt *Hergeswite*ből s azalatt magával vitte a kis leányt *Bécs-Ujhelybe*.

— **Városi patkányirtók.** Szeged városának máttól fogva új hivatalnok van. Hivatalos címe: *városi patkányirtó*. Foglalkozása: a város ingatlanjaiban feltűnően elszaporodott patkányokat kiirtani. A városi tanács azért határozta el magát erre a korszakos jelentőségű döntő lépésre, mert a patkányok már az aktákat is meg akarták enni. *Kriszt* gazdaság ma előterjesztette a tanácsnak, hogy erre az új városi állásra *Neubauer Mór* és *Jakobovics Mayer* pályáztak, akik a patkányirtást évi 130 koronáért hajlandók fölállalni. A tanács elhatározta, hogy a két pályázót közt szóbeli versenytárgyalást tartat.

— **Nagy lopás.** *Triesztből* jelentik, hogy egy névtelen följelentés következtében a rendőrség nagy lopásról értesült. A rizshántoló gyárból ugyanis körülbelül 100.000 forint értékű rizst loptak ül. A társaság ügynöke *Piucin Antal* egész waggonrakományokat szállított el a gyárból. *Sticotti* kereskedő pedig orgazdaság gyanúja miatt tartóztatták le. Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy a kár meghaladja a százezer forintot.

— **Vasuti baleset.** Mint levelezünk táviratozza, a Budapestről Brassóba induló személyvonat tegnap hajnali két órakor *Kiskapus* állomáson kiskilott. A mozdony jobboldali kerekei mind összetörték s a postakocsi teljesen tönkrement. Három személykocsi lesiklott a vágányokról és felborult. Az utasok közül többen megsérültek, de szerencsére, jelentéktelenül. A vonat a baleset miatt öt órai késéssel érkezett Nagyszébenbe. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenséget az okozta, hogy helytelen váltóállítás következtében a vonat hibás vágányra jutott.

— **A mezitelen öngyilkos.** A Lánchidon — mint említettük — tegnap egy mezitelen ember felmászott a hid kárfájára és agyonlőtte magát. A szerencsétlen erre a vízbe zuhant s nyomtalanul eltűnt a hullámokban. A hidon hagyott ruháiból ma megállapították az öngyilkos kilétét. Az illető *Studý László* miskolci születésű realiskolai tanuló, aki a *Hattyu-utca* 11. számú házában lakott. Ismerősök azt hiszik, hogy gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba. Az öngyilkos 25 éves volt, s a realiskolának VII-ik osztályát végezte. Ez a körülmény is bizonyítja, hogy a

folytoson késés, amely betegségében előmenetelét gátolta, érlelte meg benne az öngyilkosság gondolatát. A szerencsétlennek holtteste még nem került elő.

— **Rendőri hírek.** *Lukács Mari* 25 éves rendőri felügyelet alatt álló leány az éjszaka *Huba-utca* 5. sz. alatt lévő lakásán marólugodatot ivott s haldokolva került a Rókus-kórházba. Levelet írt egyik barátjának, amelyben számba-bánja bűnét. Aligha marad életben. — *Schäffer József* 56 éves házalónő ma reggel a Rákóczy-téren, a vásárcsarnok előtt hirtelen rosszul lett s pár perc múlva meghalt. Bevittek a boncoló intézetbe. — Hasonló sors érte *Blaha Gyula* 56 éves asztalosmestert, aki a *Magdolna-utca* 38. szám alatt lévő házában lakott. Valószínűleg szívszélhűdés érte.

— **A Somossy-orfeumban** most az *Éden-színház* tart előadásokat nagyon érdekes műsorral. A műsorban nagy hatást kelt a *Rémes műterem*, az angol társaság komikus némajátéka. Ez a szellemes némajáték egy festő műtermében játszák, ahol a nagybácsi szobornak áll be és így meglepi fiatal feleségét, amint a festővel enyelve. Az ügyes némajáték nagyon sok komikus epizóddal van fűszerezve. A műsor érdekesebb számai ezenkívül: az illúziós palotájában, az árnyékosrág, kerékpározás a levegőben, *Trudy Brigard* páratlan gondolatolvasónő, óriási élőképek, a csodaország, stb. Az érdekes mutatványok érdemesek a megtekintésre.

— **Cigányzene a Telefon Hírműködésben.** A hűvösebb idő beálltával; mikor az esték nyirkosak, nem szívesen mozdul ki lakásából senki sem. Hogy az est egyhangúságát fűszerezzük, csak fülünkhez kell tennünk a *Telefon Hírműködés* kagylóit és azon keresztül igen jó cigányzenéket élvezhetünk, mert a beszélő újság előfizetőinek szórakoztatására mindennap este 8 óratól 11-ig *cigányzenét* közvetít. Közben pedig fél 10-től 10 óráig a legújabb újdonságokat és táviratokat olvastatja fel a *Hírműködés* szerkesztője.

(x) **Iskolás fiúk és leánykák** részére teljes fehérmű kelengye kapható (intézetek részére előírás szerint) a legszolidabb minőségben és jutányos áron *Kertész Pálnál*, Budapestben, *Kerepesi-ut* 44. szám alatt, a Népszínházzal szemben.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Államférfiak Petelén.

Megnyugtathatom a közvéleményt az iránt, hogy *Petelén* is vannak államférfiak. Mélyen gondolkodó, de magas nívón álló pénzügyi lángelmék ezek, s ha volna valaki, aki kételkedni merészelne abban, hogy ők vannak, az olvassa el itt alább magát az esetet.

Petelén (Szászrégen mellett) megürült a községi jegyzői állás. Ez eddig nem nagy szenzáció. Sőt még az sem szenzáció, hogy *Petele* pályázatot hirdetett a községi jegyzői állásra. Kiírták, hogy aki községi jegyző akar náluk lenni, adja be minél előbb a folyamodványát; évi fizetése hatszáz forint. (Ez azért van dült betükből szedve, mert fontos.)

A pályázatra azonban a peteleiek nagy esodálkozására hatvan jegyzőjelölt jelentkezett. Ily nagy érdeklődést igazán nem vártak, s ezt honorálni kellett valamivel. Összeültek a községhezán és kisuítotték a következőket:

Ha ilyen sokan jelentkeztek, az annak a jele, hogy a fizetés nagyon szép. Miután pedig a fizetésnek nem az a célja, hogy nagyon szép legyen, hát majd leszállítják a fizetést. Kimondatik tehát, hogy aki a hatvan jelentkező közül *Petelén* jegyző lesz, az nem hatszáz forint fizetést kap, hanem — háromszázat.

Az első pillanatban erről eszembe jutott az a bizonyos uriember, aki mikor egy forintot adott a komfortáblis kocsinak, s az megköszönte, így szólt: — Megköszönte... Csak nyolcvan krajcárt kellett volna neki adnom!

De a másik pillanatban elmém vígan ficánkolva látta a petelei községi jegyzői állás jövőjét. Micsoda kép! Elképzeltem a szegény jegyzőt, aki a háromszáz forintos fizetéssel is megbarátkozva szomorúan megjelenik *Petelén*.

— Kedves barátom — mondják ott neki — késszüljön el a legrosszabbak egyikére...

— Mi az?

— Fizetése csak százötven forint. Ön idejött, hát bizonyára szükségbe van a pénzre. Ha szükségbe van rá, akkor a fele is elég. Érti?

A jegyző erre még komorabb lesz és munkához lát. Egy év múlva így szólnak hozzá a petelei államférfiak:

— Ön az egész esztendőben jól viselte magát. Ez annak a jele, hogy szeretne itt maradni. Ha szeretne itt maradni, akkor itt marad olcsóbban is, tehát fizetése máttól fogva nem száz, nem nyolcvan, nem is hetven, hanem csupán ötven forint!

A jegyző erre még sötétebb arcot vág s belenyugszik.

— Hogyan? — kiáltanak rá. — Ön belenyugszik? Hisz akkor ez is sok! Barátom, az ön fizetése máttól fogva...

Satöbbi.

A jegyző két év múlva még komorabban éneklí:

*Fizetésem tíz forint, husz krajcár,
Még abból egy bojtár —*

— de nem egy jegyző — teszi hozzá sirva. És nem lehetetlen, hogy tíz év múlva ő fog fizetni, hogy jegyző lehessen.

Hát nincsenek államférfiak *Petelén*?

—o—

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Vigszínház.** A *Vigszínház* mult évadbeli énekes darabjának, a *Három pár cipőnek*, amelylyel a lipótkörúti színház az évad-kezdet szürkeségét akarja tarkítani, ma este csakugyan volt egy nagy érdekessége: *R. Réthy Laura* énekelte a primadonna szerepét. A művésznő jó ismerőse a budapesti közönségnek, amely nem egyszer gyönyörködött hatalmas hangjában és énektudásában, ami az operett-színpadon a legtrikább tulajdonságok közé tartozik. Igazi művészi élvezettel hallgattuk ma este is a kiváló énekesnőt, aki *Arditi* ismeretes esőkkeringőjét s még egy másik *Arditi*-betétet bravuroz technikával s a legzománosabb hanggal énekelte. Mind a kettővel nagy hatást keltett. Néhány magyar népdalt is hallottunk tőle, amelyeket olyan igazi magyar zammal és mély érzéssel adott elő, aminővel *Blaha Lujzán* kívül alig énekel valaki manapság magyar színpadon. *Réthy Laura* éneke mindenetre a legbecesebb és legélvezetesebb része volt a *Három pár cipő* mai előadásának. *Fedák Sári*, aki a második vendég volt, mint a mult évadban, most is szilaj táncával keltett tetszést. *Stangelmayer* bankárt *Gál* játszotta, akit ezuttal különben csak azért említünk fel, mert a jeles művésztől meglepett az a tulbuzóság, amelylyel a pénzembert a — legjeruzsálemibb jargonban igyekezett játszani. Megemlítjük még *Nógrády Jolánt*, aki nagyon kedvesen játszott egy urhatnám szobalányt. A darabot a vendégművésznővel és *Fedák* kisasszonnyal, háromszor egymásután megismétltek. (M-s.)

— **Nemzeti Színház.** *Festetichné-Demjén Rózsa*, a *Nemzeti Színház* volt igazgatójának felesége, akit tudvalevőleg visszaszerződtettek a *Nemzeti Színház* kötelékébe, holnap, szerdán lép föl először *Bereczk Árpád* népszerű vígjátékában: a *Himfy dalai*ban, amelyek a nyári szünet után ez lesz az első előadása.

— **Műsorváltozás a Népszínházban.** *Küry Klára* gyönyörkedése következtében a *Párisi életnek* e hétre tervezett bemutatója a jövő hétre marad. Holnap szerdán lép föl a szünet után először *Hegyi Aranka* a *Hoffmann meséi* hármias főszerepében. Csütörtökön ifjusági előadásul a *Robinson Crusoe* kerül színre. A tanuló ifjuság ez előadásra a Népszínház pénztárainál igazolvány mellett féláron válthat jegyet. Azonkívül az igazgatóság a tanintézetek vezetőségeihez bizonyos számú jegyet küldött az ifjuság számára. Ez előadás kivételesen hét órakor kezdődik. A heti műsor többi része ekként változott: Pénteken: *A bibliai asszony*, szombaton: *A kis szőkevény*, vasárnap: *A Baba*, mind a három előadás *Küry Klárával*.

— **A Vigszínház premiéreje.** A *Vigszínházban*, mint már említettük, szombaton, szeptember nyolcadikán, lesz a bemutatója *Feydeau: Fernand házasság* című háromfelvonásos bohózatának. A darab a következő szereposztásban kerül színre:

Duverger báróné — *Hunyady Margit*, *Viviane*, leánya — *B. Lenkei Hedvig*, *Bois D'Enghien* — *Topolezai*, *De Fontanet*, hírlapíró — *Szerémy*, *De Chenneviotte* — *Gyöngyi*, *Irriga* tábornok — *Gál*, *Lucette* *Gautier*, orfeumi diva — *Szerémy Gizella*, *Marcellina*, huga — *Varsányi Irén*, *Miss Betting* — *R. Rostagni Irén*, *Bouzin*, írnök — *Balassa*.

— **Magyar Színház.** A Magyar Színházban holnap *Hevesi József* és *Faragó Jenő* nagysikerű bohózata: *A szerelem óvodája* kerül színre. A darab, mely a mult szezon utolsó újdonsága volt, a színház legjobb erőit foglalkoztatta, a főszerep: *Piroska*, egyike *Ledofszky Gizella* legsikerültebb alakításainak.

— **Hírek a Városi Színházról.** A *Városi Színház*ban holnap, szerdán 32-szer kerül színre *Feld Mátyas* parodisztikus bohózata az *Új Szulamit vagy Abszolut Jakab, Jeruzsálem fíd. Zvein-faden* szerepét ezuttal a szerző játszsa. — Csütörtökön *A cigánybárban* *Soltész Hermin*, a *Magyar Színház* tagja lép föl, *Saffy* szerepében. Gróf *Cornarot Sarkadi* Aladár, a pozsonyi színház tagja játszsa. — *A képviselőjelölt* című énekes bohózat iránt, amelynek pénteken lesz a bemutató előadása, nagy az érdeklődés. — *A törökök* című három felvonásos francia operett fordítását most fejezte be *Zempléni P. Gyula*. Az igazgatóság *Hervé*-nak ezt az operettjét a jövő évadra halasztotta.

— **Országos dalostünnep.** Az országos dalostünnepet a jövő évben tartják meg *Kassán*. A központi bizottság már székülte a versenykarokat, amelyekre az egyes dalostünnepet jövele készülnök kell. A részvételre eddig ezernél több dalos jelentkezett harminc dalostársulat képviselőiben. A versenyzők közt lesznek az ország legelső daloskörei: *a budai, pécsi és debreceni dalosegyesületek*.

**** A Margitszigeti színház és a Vigaszínház.**
A Vigaszínház igazgatósága az alábbi sorok közlésére kér bennünket:

A Vigaszínház igazgatósága, több hírlapnak azzal a mai hírével szemben, hogy a Margitszigeten szinkór épül, mely a Vigaszínház bérlőtársaságával lenne összekötöttségben és hogy ebben a szinkórban a Vigaszínház művészei fognak játszani, — kijelenti, hogy a fentemlített hírek semmi alapja sincs.

**** Színésziskolai felvételek.** Rákosi Szidi színésziskolájában pénteken délután tartják meg a felvételi vizsgákat. Az iskolai év szeptember 8-án kezdődik. Az intézet tanárai a következők: Rákosi Szidi igazgató, drámai és vígjátéki gyakorlat, operett-játék, Somló Sándor szavalás, drámai elmélet, Hermann Aranka hangképzés, ének, dr. Tóth Rezső irodalom, esztétika, dr. Andreánszky Jenő egészségügy, Donáth Lajos ének, operette, korrepetitor, Beóthy Zsiga játéktársaság szerepporrepetálás.

**** A Városligeti Szinkóról.** A Városligeti Szinkórban vasárnap délután zsúfolt ház előtt adták *Romeo és Juliát*. A közönség minden alkalmat fölhasználta, hogy Julia személyesítőt, Föld Irént ovációkban részesítse. Este telt ház előtt az árendás színdarab került színre. Ma este a Dolly került színre lényegesebb szerepváltozással, amennyiben Schitte gróf szerepét, amelyben Gál Gyula, a Vigaszínház kitünő művésze vendégszerepelt, Könyves Jenő játszotta nagy intelligenciával és sok művészi erőre valló jellemzővel. A talentumos fiatal művésznek nagy sikere volt a szerepben. — A képviselőjelölt próbái javában folytak. Ennek az érdekes bohózatnak bemutatás előadása pénteken, szeptember 7-én lesz.

**** Művészest.** A rákos-szent-mihályi Almásytelepen sikerült hangversenyt rendezett az ottani fiatalok. A hangversenyen Rabinovszky Károlyné művészi énekét zajos tetszéssel kísérte a nagyszámú előkelő közönség, kivált *Ofélia* örüllési jelenetét, mely frenetikus hatást keltett. A hangversenyt, melyen közreműködött Perényi István gondokaművész is, reggelig tartó tánc követte.

**** Különös előadás.** *Humperdinck* ismeretes dalműve. *Jancsi és Juliska*, a napokban olyan különös előadást ért, amelyben opera aligha részesült valaha. A dalművet egy svájci kórosterban, Engelbergben adták elő s pedig úgy, hogy az összes szerepeket, a férfiakét úgy, mint nőiket a klastrombeli — barátok énekeltek. Az zenekar tagjai, természetesen, szintén barátok voltak. Az előadásra meghívták *Humperdinck* is, aki jelen is volt s aki nagy dicsőrével nyilatkozik az előadásról.

**** Tristan és Isolde Párisban.** Egy berlini távirat jelenti, hogy Wagnernek *Tristan és Isolde* című operáját, amelynek német nyelven való előadására már erősen készült Párisban, még sem fogják németül bemutatni. Altitól politikai okokból marad el a német előadás, hanem azért *Tristan és Isolde* mégis színre fog kerülni Párisban, csak hogy francia szövegű.

**** A gyógyuló Yvette.** A Figaro egy munkatársa meglátogatta Yvette Guilbert-t, aki most nyaralójában pihen ki hosszú betegsége fátalmait.

— Hogy van az, — kérdezte, — hogy épp a kiállítás idején mindenki hiába kérdezősködik a legnagyobb francia dalénekesnő után?

— Nagyon beteg voltam, — felelt Yvette, — a lábam még most is vasban van. Hét hónapig voltam beteg, s most ötödik hónapja, hogy gyógyulok... Öt hónap óta nem szabad a pamlagról felkelnem. Képzhetli, hogy érzem magamat, én, a mozgékony asszony, aki néhány hónap alatt négyszer jártam meg az utat Páris és New York között. Betegségem idején éppen háromszor mondták le életemről az orvosok!...

Yvette még két dologról panaszkodott: 1. hogy hizik és 2. hogy híres lángvörös haja tökéletesen — megbarnult...

**** A Comédie-Française megnyitása.** Hivatalosan is tudtadják a közönséggel, hogy a teljesen helyreállított Comédie-Française megnyitása december 25-én lesz. Októbertől 1900-ban akarják megnyitni a színházat, hogy a megnyitási históriái dátumán 1900 szerepeljen. Egy évet nyernek ilyenformán.

**** Szerző-unikum.** Az összes korok színpadi szerzői közt bizonyára minden időkre unikumnak fog megmaradni ez az athéni szerző, aki a napokban magamatagát vágta le klasszikus hazája fővárosának, Athénnek, *Neologos* című lapjában. Három felvonásos darabot írt *Lázár feltámadása* cím alatt, amelynek nagy sikere volt a bemutatás. Másnap azonban a szerző-unikum hosszú cikket írt a fentemlített lapban s ebben a cikkben többek közt így kiált fel:

„Nem! Tévedtem; nem ez az, amit akartam! A darabom tetszhetett a drámaíróknak és a közönségnek, de azért rossz, abszolút értéktelen.“

A hős hellén szerző ezzel nem éri be, hanem hosszas példákkal igazolja, hogy sok darabnak nagy sikere volt a színpadon és mégsem ért semmit.

**** Marcel Prévost új darabja.** Marcel Prévost, a *Demis-Vierges* híres szerzője, *Unis* címmel új darabot írt, mely a párisi Vaudeville-színházban fog színre kerülni.

MŰVÉSZET.

□ **Műtárlat Ujpesten.** Az Ujpesti Közművelődési Kör szeptember 16-ikán rendezi második nagy kiállítását. A kör elnöksége ezen az uton kéri föl a művészeket, azokat is, akik tévedésből nem kaptak meghívót, hogy kiállítandó képeiket e hónap 10-ig küldjék el a városligeti *Műcsarnokba*, ahonnan a bizottság Ujpestre szállítja azokat.

□ **Két mellszobor.** Istók János, a szobrászati mesteriskola jeles művésznövendéke, két igen sikerült mellszobrot fejezett be. Ezek egyike Szemere Bertalant, a 48-as miniszterelnököt ábrázolja, a második Perényi Zsigmond sikerült mellszobra.

Nyilttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és kövszény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatását!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekbe és gyógyszerárutárba.

A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Égyéves önkéntesek

legjobban és legolcsóbban szereshetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM és TÁRSA

szobor királyi udvari szállító és ó. cs. és királyi Fensége József főherceg udv. szállító cégénél

Budapest, Sütő-utca 2. sz. Szervita-tár sarkán.

Sorozóköteleseknek folyamodványintéskettel ellátott árjegyzékükön díjmentesen küldjük az felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A királyné albuma.** Ilyen cím alatt kötet jelent meg, amelyben magyar nők írnak emléksorokat Erzsébet királynéről. A kötetből a következő emléksorokat közöljük mutatoul:

1867 június 8-ika van. A nyári aranyos verőfény egy meleg sugara szörödik be a koronázási templom magas ablakán, — mintegy áldva a frigyét, melyet most kötött magyar nemzetével a királyi pár.

Elhangzott az eskü szent szava, — távozik az oltártól a király, körülharsogva népe örömrivalgásától; — követi őt őrangyalai, körülsgározva teljesített béke-művének glóriájával, — és némán kell őt haladni látni; koronázás után tiltja a hagyomány a királyon kívül őt is éltetni!

De im! — imadattól fénylő szemmel hajlik előre, amint mellette elhalad egy meglett koru férfiú napbarnította arca és halkán, áhitattal odasugja: *Éljen!* — és meghallja Ő! Azzal a jóságos, ragyogó, bubájos mosolytval, mely az ívé volt csupán, rápillant a férfúra és bólint igazó köszönetet! — Elsodorja bübajos varázsmosolya az etüette minden gáját és lelkesedés-ittasan kitör elemi erővel, harsogón a férfiú szívéből: *Éljen az anygal-királyné!*...

És a vén koronázási templom szürke boltívei visszhangoznak dörögön az ezer torokból kifakadó, eget verő *Éljen a királyné!*

A férfiú — édesatyám volt.

Gróf Csáky Albiné.

□ **Művészettörténeti korrajzok.** Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. Irta *Divald Kornél*. Első kötet, nyolcvanhat héppel, kiadja a Szent István-társulat. A magyar művészettörténeti irodalom egyik legbuzgóbb művelője, *Divald Kornél*, nagyon használható kézikönyve csakugyan hiányt pótol, kicsiny terjedelme, könnyű áttekinthetése hamar otthonossá fogják tenni különösen az ifjúság könyvesasztalain. A könyvre még visszatérünk, ára 2 korona 40 fillér, megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

SPORT.

***. A „Ramblerok“ Budapestén.** Az idei őszi football-szezon megnyitó mérkőzését a Budapesti Torna Club XXVI. nemzetközi football-matcha fogja képezni, melyet f. hó 8-ikán, szombaton viv ki a bécsi híres válogatott legénységével, a „Te Ramblerok“ néven ismert csapattal. A Ramblerok tavaly alakult csapatát tudvalegőleg a „Cricketerok“, az „I. Vienna Football Club“, a „Wiener Athletic Sport Club“, a „Wiener Football Club 1898.“ s a „Vorwärts“ egyetlek legjobb játékosait számlálja tagjai sorába s ezuttal másodsor veszi fel a küzdelmet a B. T. C. I. csapatával s a szombati match dönti el a mult tavaszsal eldöntetlenül maradt mérkőzést.

***. Alagi lövészenyek.** Kis érdeklődés közt folyt ma le a szeptemberi meeting második napja. A versenyek maguk mind a mellett érdekesek voltak, a ha fieldek jóval kisebbek is voltak, mint vasárnap. A nap legfigyelemreméltóbb eseménye, hogy *Előre II.*, Jankovich Gyula kétvése két versenyt nyert, az első és az utolsó eladóverseny. Utóbbi győzelme annál meglepőbb volt, mert nem kevesebb, mint 64 kilogrammot vitt s ellenfeleivel csak olyan könnyen bánt el, mint első futásánál. A részletes eredmények a következők:

I. Kétévesek eladóversenye. Díj 1200 korona. Távoltság 1000 méter. Jankovich Bésán Gy. **Előre II.** (Német) első, Geist G. Rozmaring (Csuvár) második, Mr. Brooke Joke (Fürst) harmadik, azután Feri, Ex lex, Tarna, Jambo. Itélet: 3 hosszal könnyen nyerve, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 10:34. Helyrefogadások: I. 50:72, II. 50:89, III. 50:71.

II. Rhadost akadályverseny. Díj 1800 korona. Távoltság 4000 méter. Gróf Orssich P. id. **Thekla** (Hossz) első, Geist G. Remény (Csompora) második, Pák S. százados Honi (Horák) harmadik. Itélet: 3 hosszal könnyen nyerve; Honi, mely kitört, rossz harmadik. Totalizátor: 10:25.

III. Gátverseny-handikap. Díj 1500 korona. Távoltság 2800 méter. Gróf Schönborn F. **Diomedje** (Kapusék) első, Geist G. Ravasz II-je (Csompora) második, gróf Pejacevich A. Diszpolgára (Machan) harmadik, azután Futár, Magister. — Itélet: Feltartva 10 hosszal nyerve, 6 hosszal harmadik. Futár elbukott és nyakát szegve kimult. Totalizátor: 10:29. Helyrefogadások: I. 50:71, II. 50:80.

IV. Háromévesek gátversenye. Díj 1800 korona. Távoltság 2400 méter. Gróf Bathányi E. **Gourgan-dineje** (Sheybal) első, Mrs. White Alberich II-je (Kapusék) második, Jankovich-Bésán Dorája (Horák) harmadik, azután Julis, Paquin, Alass, Popovka. — Itélet: 4 hosszal könnyen nyerve, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10:50. Helyrefogadások: I. 50:101, II. 50:93, III. 50:75.

V. Szeptemberi díj. Díj 1200 korona. Távoltság 2000 méter. Báró Königswarter H. **St-Patrikja** (Horthy) első, Geist G. Bohémeje (Eltz) második, Guttman M. Isaloja (Brooke) harmadik, azután Propeller. Itélet: könnyen két hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10:26. Helyrefogadások: I. 50:83, II. 50:143.

VI. Eladó kétvéseket handikapja. Díj 1200 korona. Távoltság 1200 méter. Jankovich-Bésán Gy. **Előre II-je** (Kaposi) első, Guttman M. Barbaraja (Fürst) második, Geist G. Dijnokja (Csuvár) harmadik, azután Convictor, Dagmar. Itélet: két hosszal könnyen nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10:69. Helyrefogadások: I. 50:327, II. 50:188.

***. Bécsi lövészenyek.** A Freudenu mai napjának főeseménye, a Stronzyan-handikap a várakozásokhoz képest dől el, amennyiben *Pompador* nyerte meg, mely már a handikap teherközlése óta favoritja volt a versenynek. Második *Haiderose*, harmadik *Manilla* lett *Dunagyöngye* előtt. A győztest Morgan, az amerikai zsoék lovgolta, aki ezenkívül Honour Brightot és Jablanicét is győzelemre vezette. Érdekes volt még *Son-Sourire* váratlan versenye a nyereden két-évesek versenyében. A részletes eredmények ezek:

I. Kétéves nyeretlenek versenye. Díj: 2000 korona. Távoltság: 1300 méter. Capt. George **Busentoja** (Adams) első; gróf Sterner A. Son-Sourireja (Barker) második; báró Springer G. Gaffaja (Black) harmadik. Azután Gingerbread, Booky, Prima, Peregrinus, Plum Cuke. Itélet: Könnyen két hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10:42. Helyrefogadások: I. 50:66, II. 50:60, III. 50:104.

II. Handikap. Díj 2000 korona. Távoltság 1800 méter. Mr. Dorryt Honour **Brightje** (Morgan) első, gróf Hunyady I. Waterlooja (Barker) második. Szemere M. Évajja (Cleminson) harmadik, azután: Idicpri, Buluwayo, Marchioness, Fex. Itélet: Könnyen két hosszal nyerve, 8 hosszal harmadik. Totalizátor: 10:43. Helyrefogadások: I. 50:74, II. 50:89, III. 50:71.

III. Stronzyan-handicap. Díj 5000 korona, távoltság 1000 méter. Péchy A. **Pompadorja** (Morgan) első, gróf Trauttmannsdorff Haideroseja (Barker) második, Ferdinándy B. Manillaja (Slack) harmadik. Azután Dunagyöngye, Eros, Florestan, Akárhogy, Jász, Lunnallo, Gay Agnes, Product, Repülj, Neharagudj, Tartom, Tacskó. Itélet: Igen könnyen egy hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 10:31. Helyrefogadások: I. 50:78, II. 50:106, III. 50:219.

IA. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoltság 2000 méter. Sényi S. **Esparetteje** (Slack) első, Mr. Redgrey Da Capoja (Barker) és br. Springer G. Aranaja (Adams) holtversenyben második. Aztán Küllönc, Illusion, Félnék. Itélet: Könnyen 1½ hosszal első, 10 hosszal holtversenyben második. Totalizátor:

10 : 39. Helyrefogadások : I. 50 : 62. II. 50 : 60. A győztest megvette 6100 koronáért b. Königswarter H.

V. **Kétővesek versenye.** Díj 2000 korona. Távol-ság 1000 méter. Mauthner V. **Avisa**-ja (Adams) első. Gr. Degenfeld I. Frangepán-ja (Poole) második. Gróf Trautmannsdorf L. Earl-ja (Barker) harmadik. Azután : Páncólos, Dódó, Maida. Itélet : Biztosan 1 1/2 hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Totalizátor : 10 : 35. Helyrefogadások : I. 50 : 68. II. 50 : 62.

VI. **Eladók gátversenye.** Díj 1800 korona. Távol-ság 2400 méter. Mr. Lincoln **Suada**-ja (Hesp) első. Mr. Redgrey Driver-je (Slinn) második. Mauthner V. Trifelan-ja (Buckenhäm) harmadik. Azután : Marivaux. Itélet : Könnyen 2 1/2 hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Totalizátor : 10 : 19. Helyrefogadások : I. 50 : 53. II. 50 : 54. Győztest megvett 7800 koronáért Hg. Taxis és Auersperg F.

VII. **Amaranthus verseny.** Díj 3000 korona. Távol-ság 2000 méter. Báró Harkányi J. **Jablantoeja** (Morgan) első. Lossonezy Gy. Rommyja (Prudames) második. gr. Henckel A. Menyecskeje (Cleminson) harmadik. Azután : Káplár, Ladro, Aldomás. Itélet : Igen könnyen 4 hosszal nyerve, 2 hosszal 3-ik. Totalizátor : 10 : 35. Helyrefogadások : I. 50 : 140. és II. 50 : 170.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Panasz a vezérigazgatók ellen.** A Ganz-gyár két évvel ezelőtt kiadta az utját **Mohacsek** Ferenc tisztviselőnek s rossz bizonyítványt állított ki viselkedéséről. A tisztviselő becsületsértést látott a dologban s a bizonyítvány aláírót **Asbóth** Emil és **Mitterdorfer** Lajos vezérigazgatókat bepörölte. A járásbíróság ma tárgyalta Mohacsek panaszát. A tárgyalás folyamán dr. **Török**, a panaszos képviselője azt hangoztatta, hogy a bizonyítványban kriminális cselekményre tételik célzás s az ilyenlél való gyanúsítás becsületsértés. A bíróság tárgyi tényállás hiányában fölmentette a vezérigazgatókat.

§§ **Szédelgő bankár.** **Wahlkamp** Ede Tivadar Budapest ügynökösködött évekig, mig nem nagyobb dícsőség utáni szomjusága Frankfurtra vitte, ahol **Frankfurter Sparkassa und Bank-Aktiengesellschaft** cím alatt banküzletet nyitott. A frankfurti bank rövid idő múlva esodatlisan föllendült, az üzleti könyvek mind nagyobb nyereseményeket tüntettek föl, mig nem egy napon Wahlkamp kiürítette kasszáit s a letétegyekkel együtt eltűnt. A bankár urat a rendőrség Kolozsvárot csippte el. A frankfurti kiadásért kérék a megszökött bankárnak, de a magyar bíróság megtagadta, mert Wahlkamp nem vesztette még el magyar honosságát. A budapesti törvényszék, mint delegált bíróság, tárgyalta később ügyét a tábla is. A legfelső bíróság negyedik büntető tanácsa, **Frenreisz** István bíró előadásában, ma délben tárgyalta az ügyet és hosszas tanácskozás után **egy évi börtönrre** szállította le a büntetést.

§§ **A generális árvája.** A generális árvája a koromban ismerkedett meg **Jánosi** János hentesmesterrel. Ismerkedésük első negyedórájában az árva így szólt :

— Árva vagyok, nincsen senkim. Apám gróf **Apponyi** György, elhagyott és **Leicht**, a generális is meghalt. Az ő fogadott fia vagyok. Tehát báró **Leicht** Géza a nevem.

— Igen, mondta meghatottan a hentes. — Ön árva és szegény.

— Szegény? Csak átmenetileg, barátom. Azaz úgy, hogy örökségem még nincs a kezeim közt. Tizenket millió forint vár rám, barátom. Csak volna két forint husz krajcár, hogy bélyeget tudnék tenni a kérvényemre.

— Tessék! — kínálta a hentes a két forint husz krajcárakat. Báró ur majd visszaadja, ha megkapja a tizenkettőt.

— Igen. A tizenkettő az enyém lesz, csak ki kell perelni.

A generális árvája így szólt az ismerkedés első negyedórájában **Jánosi** Jánosnak, aki meghatra fogadta barátjává s azontul bőven pénzelt, mondván :

— Majd megfizeti a tizenkettőtől.

Az árva jól viselte magát barátja irányában s egyszer így szólt hozzá :

— Barátom. Oly rég láttam drága menyasszonyomat, aki Párisban van. Jöjj el velem.

— Megyek! szólt **Jánosi** János és elment a generális árvájával.

Ott azt mondta egy ur, hogy a menyasszony elégett. Mikor a bazár kigyulladt, ez a hercegnő is bennégett.

— Szegény — mondta **Jánosi** János s vigasztalásul minden pénzét oda adta a generális árvájának, aki bubánatában hirtelen eltűnt és **Jánosi** János azóta sem találja. Sőt mi több, a kir. ügyészség sem találja, holott nagy szüksége volna rá, mert család miatt két évre vendégeül akarja fogadni.

TÁVIRATOK.

Marseille, szeptember 4. A fuvarosok sztrájkja a békebíró döntése alapján megszűnt. Holnap ismét megkezdődik a munka.

Az olasz király bajor eszrede.

München, szeptember 4. A régensherceg augusztus 30-án kelt kéziratával **Viktor Emánuel** olasz királynak az erlangeni 19. bajor gyűlözetet adományozta és elrendelte, hogy az ezred ezentul III. **Viktor Emánuel** olasz király nevét viselje.

A hágai konferencia aktái.

Hága, szeptember 4. A békekonferencián aláírt szerződés és kijelentések szentesítéséről szóló okiratokat ma itt elhelyezték. Az elhelyezés aktusa előtt a külügyminiszter kijelentette, hogy ez a formalitás a konferencia munkálatainak végleges befejezését jelenti. Ohajtja, hogy a jövő történetírői azt mondassák, hogy a konferencia által alkotott mű állandó és jótékony befolyással volt az emberiségre. A miniszter azt javasolta, hogy ezt az óhajt fejezzék ki ama nagylelkű uralkodó előtt, aki az első impulzust adta meg a konferencia egybehívására. Ennek folytán táviratot intéztek az orosz cárhoz és azután berekesztették az összejövetelt.

Franciák Berlinben.

Berlin, szeptember 4. Mint a *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* jelenti, holnap egy francia katonai küldöttség fog ideérkezni, hogy a német oszázgyakorlatokban részt vegyen; a küldöttség tagjai **Michal** tábornok, **Silvestre** alezredes és **Chacelles** őrnagy.

Hazatért sarkutazók.

Stockholm, szeptember 4. **Kalhoff** svéd észsarkari expedíciója tegnap este a Spitzbergáktól keleti Grönlandig tett érdekes utazás után Trondhjembe érkezett. A gyűjteményeket, melyeket az expedíció magával hozott, a leggazdagabbnak tartják azok között, melyeket eddig az észsarki sark vidékéről Svédországba hoztak. Az expedíció Trondhjemben feloszlik.

Kártérítés német hajókért.

Berlin, szeptember 4. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* jelenti: A német hadihajók lefoglalásáért járó kártérítés megállapítására kiküldött angol-német vegyes bizottság egyhangulag így határozott: A német-kelet-afrikai hajóostársaság a Bundesrath, General és Herzog birodalmi postagözösök föltartoztatásáért 20.000 font sterlinget kap. Azoknak a kártalanítására, akik a késedelmes kikötés miatt károsultak, 5000 font sterlinget kap a társaság. A **Hans Wagner** német bárka elkobzásáért 44 font sterlinget és a **Marie** német bárka föltartoztatásáért 120 font sterlinget állapított meg a bizottság.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, szeptember 4. A bécsi kereskedelmi kamrában tegnap és ma tartották meg a vasvámdíj-tételek ügyében egybehívott ankétét. A vitát **Hottowetz** előadónak hosszabb bevezetése nyitotta meg, melyet tárgyalás értekezés követett a vas-vámdíjak nemzetgazdasági jelentőségéről. Ezt követte az egyes vámtételekre vonatkozó vita. Az érdekelteknek kezdetben teljesen szétágazó nézetei a vita során közelebb jutottak egymáshoz, úgy hogy a gyűlés végül csaknem egyhangulag meghatározott vámdíjtételek megállapítása mellett nyilatkozott, amely vámdíjtételek felveendőek lennének az autonóm vámtarifába; a szerződés-szerű vámtételek nagyságára nézve azonban, melynek a megvitatása későbbi időre tartatik fenn, egymástól elütő kívánságokat mondottak jegyzőkönyvbe. A vasat feldolgozó iparágak szempontjából rendkívül fontos vasnemesítési forgalom kérdését behatóan tárgyalták, miközben egyhangulag az a követelés érvényesült, hogy a forgalom lehetőleg egyszerűsítessék és különösen az azonoság kimutatásának követelése mellőztessék; ezt a javaslat autonóm vámtarifa elengedhetetlen előfeltételének jelentették ki.

Bern, szeptember 4. A nagytanács jóváhagyott egy szerződést, amelyet a kormány a Banque de Paris et des Pays Bas-val és a Credit Lyonnais-vel kötött s amely szerint a kantoni bank számára 20.000.000 frankyú 3 1/2%-os kölesönt vesznek föl 92/90-os árfolyamon. A szerződést szeptember 30-án becsatják népszavazás alá.

Bécs, szeptember 4. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Az észak-amerikai piacokon tegnap és ma ünnepe volt, onnan tehát nem jött direktíva s ennek következtében az itteni határidőpiacon nagyon csekély volt a részvétel. Az üzletelenség hátrányosan hatott az árfolyamokra, amelyek általában 1—2 fillért vesztek. Zab és tengeri 4 fillérral hanyatlott. Eladattak: buza őszre 7.82—7.81, tavaszra 8.29—8.28, rozs őszre 7.38—7.36—7.37, tavaszra 7.76—7.75, zab őszre 5.58—

5.56, tengeri szeptember-októberre 6.55, május-juniusra 5.23—5.24 koronán. Egyébként jegyeztettek: Zab tavaszra 5.85—5.86, repece augusztus—szeptemberre 14.60—14.70 koronán. Felmondottak 500 méter-mázsza tengerit. A készárúk piacán nem volt vásárlási kedv, gabonaméniük csak jóval alacsonyabb árakon lettek volna eladhatók, árpára nem kínálkozott kereslet. Az üzlet egészen szünetelt és az irányzat határozottan bággyadt volt. Záratkör maradtak: Buza őszre 8.27, tengeri május—juniusra 5.25 K.

New York, szeptember 4. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapjót*: New Yorkban helyben — (—). Okt.-ra 0.— (0.—). Decemberre 0.— (0.—). New-Orleansban helyben 0.— (0.—). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 0.— (0.—). Stand white Philadelphianban 0.— (0.—). Refined in Cases 0.— (0.—). Credit Balances at Oil City 0.— (0.—). — *Zsír*: Western steam 0.— (0.—). Rohe és Brothers 0.— (0.—). — *Tengeri* irányzata gyenge. Szept.-re 44 1/4 (45 1/4). Decemberre 40 3/4 (41 1/4). Májusbera 40 3/8 (41 3/8). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ősz helyben 80.— (81 1/2). Szeptemberre 78 1/2 (79 3/4). Decemberre 80 7/8 (81 1/2). Márc.-ra 83 3/8 (84.—). Májúrra 83 3/4 (83 7/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (3 3/4). — *Kávét*: fair Rio 7. sz. 0.— (0.—). Októberre 0.— (7.25). Decemberre — (0.—). — *Liszt*: Spring Wheat clears 0.— (0.—). — *Cukor*: 0.— (0.—). — *Ón*: — (—). — *Réz*: — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 4. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. — Szeptemberre 73 3/8 (74.—). Októberre 74 1/4 (75 1/4). — *Tengeri* irányzata gyenge Szept.-re 39 1/2 (40 1/2). — *Zsír*: Szept.-re 6.77. (6.72). Októberre 6.80 (6.77). — *Szalonna* short clear 7.55 (7.60). — *Sertés*hús: Szeptemberre 10.97 (10.92). Októberre — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló. Szerda, szeptember 5. — Római katolikus: **Juszt. Lőrinc.** — Protestáns: **Herkuless** — Görög-orosz: (augusztus 23.) **Farkas.** — Zsidó: **Elul 11.** — Nap két 5 óra 9 perccor. — Nyugszik 6 óra 15 perccor. — A hold két 3 óra 45 perccor delután. — Nyugszik — óra 18 perccor éjféltán.

A horvát miniszter fogad d. u. 4—5 óráig. **Nagy-mária-celli** zarándoklat, indul a belvárosi plébánia templomból.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám) nyitva délelőtt 9 órától delután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett mehetnek.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtt 9 órától delután 1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum a városligeti iparcarnokban nyitva délelőtt 9 órától 2-ig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, delután 3 órától 5-ig.

Szabadalmi Levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oslóip-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és delután 3—5-ig.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12 óráig és delután 3—5 óráig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Brener Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sark.

Adler Leona, Lipót-körút.

Pösch József, Váci-körút 80.

Ozv. Véber Vimosné, Váci-körút 15.

Feldmann Mórné, Marokkó-utca 1.

Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.

Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.

Weitzenfeld Jakob, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Miksáné, Andrásy-u. 83.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körút sark.

Sopronyi V., dohány-nagyterés, Kerepesi-ut 1.

Ozv. Haláda Anna, Muzeum-körút 10.

Szántó Mór, Keszteméti-utca és Kálvin-tér sark.

Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sark.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hervadás dalai.

I.

Az újabb kortól lassan elmaradtam,
S az ifjú néptől — érzem — elszakadtam.
E vig tömeg, mely táncol e teremben,
Úgy veszem észre, egyedül hogy engem.

Leülök és a táncot nézem némán . . .
Egy öreg-öreg asszony ül mellettem s néz rám.
Okos dolgokról kezdünk szólni s hosszsan
Fojtjuk ki, e világon mennyi rossz van.

II.

Halvány, derült szép őszi nap sűt,
S míg beragyogja szívemet:
Azt kérdezem, vajjon az ős ez?
É nem-e már a kikelet?

Kora tavasszal, késő őszszel
Egyforma színű a vidék
S ha nem tudnám, hogy hervadás van,
Már virulást reménylenék.

Az ős csak egy tudat, egy emlék
A nyárról, mely többem él, —
S az ős az nagy reménytelenség,
Hogy nem jöhet más, csak a tél!

Falágyi Lajos.

Milyennek látszik a föld?

Heim tanár 1898. október 3-ikán a *Wega* nevű léghajóval röppült át az Alpokon és a Jura-hegységén. Léghajós utjának leírásából közöljük a következőt: Ha tiszta a levegő és derült az ég, a léghajóról a földre tekintve, semmi sem olyan meglepő, mint a színek mélysége és harmóniája. Az erdők olyanok, mint a legszebb, legédesebb moha-lepel, a különféle fa- és erdőlélek változatos színeit innen sokkal tisztábban lehet látni, mint rendszeren a földről. A legelő, rétek, mezők, szántóföldek és gyümölcsösök különféle színei pompás szövetű lepellet fedik a föld színét, s hozzá még minden fát a saját árnyéka mintegy kiemeli látszik. A tavak sokkal inkább tündökölnék saját zöldes vagy kékes színökben, ha léghajóból nézzük őket, mint közönségesen, amikor a tó partjáról tekintünk rájuk, mert akkor majdnem mindig a fölőlük boruló égboltozat tükrözik vissza. A tájképek színelkülönbségei a léghajóról sokkal erősebbnek, élénkebbnek látszanak, a levegő-perspektíva sokkal csekélyebb, mint alatt. A mint a léghajó feljebb és feljebb száll, a színek között lassanként elenyésznek a különbségek, finom pára fátyola fedi el a lábunk alatt mosolygó látványt. 4000 m. magasságból már sápadt violás színe van. 6000 m. magasságból

mindig halvány violaszínűnek, tompán árnyaltnak látam az egész vidéket. Sokkal élvezetesebb 1000—2000 méter magasságból, mint 3—5000 méternyire lebegni a föld felett. Már valami magasabb hegycsúcsról alátétekintve, elvesztjük minden érzékünket a magasságkülönbségek megbecsülésére. A léghajóról nézve még sokkal jobban ellapul a tájkép. A hegyek hihetetlenül laposnak látszanak, mintha felülről összenyomták volna őket s többé semmi impozáns sincs rajtuk. Még a legkitünőbb világítás mellett sem lehet olyan finom árnyalatokat, olyan enyhe átmeneteket látni, mint ahogy térképeink ábrázolják. Sokáig kellett keresnem, míg megtaláltam a *Rocher de Nave* és a *Dent de Jaman* csúcsokat. Ezek a merész sziklaormok nem árnyékolásukkal tűntek szemembe, mint valami relief-térképben, hanem csak lassanként ismerem fel őket a völgyszakadékok, utak és házak után keresve. Hogy egyik helység magasabban van, mint a másik, azt csak onnan lehet következtetni, hogy az egyik még szőlők között, a másik gesztenyefőben van, a harmadikat meg már fenyves veszi körül, aztán meg a patak medrének megfigyeléséből s az utak kanyargásai alapján, de a szem nem látja többé a magasságkülönbségeket. Annál feltűnőbb volt, hogy első pillanatra észrevettem, hogy a Neuchâtel-tó magasabban van, mint a Genfi-tó.

A milyen lapos és eltörpült a vidék képe közvetlen a léggömb alatt, olyan elragadóan szép volt az Alpok képe, amikor azoktól már éjszakra, mintegy Moudon felett (a Genfi-tó és a Neuchâtel-tó között) 6000 méter tengerszín feletti magasságban lebegtünk. Végig lehetett tekinteni az Alpoknak itt-ott felhőborította bércein: mint többszörös, meredek falak emelkednek egymás mögött a főgerincek és hegysorok, a Sántistól egészen a szavojai Alpokig. Mint valami rettenetes tenger tarajos hullámai látszottak felénk tartani. A távol keletet ködtenger takarta, a csúcsok majd előbuktak, majd megint eltűntek a körülényelő fellegek közül: a régi ismerősök, az Alpok legszebb sziklaóriásai pedig felülemelkedve a fellegek színvonalán, szikrázva tündököltek a derült nap sugarában. Egy pilantással áttekinthettem az Alpok bérceit a Sántistól a Salèveig, a Jurát és a köztük fekvő dombvidéket, a Neuchâtel, Murni, Thuni és Genfi tavakkal együtt, az éjszaki láthatáron hófehér ködtenger, felettünk a vakító nap a feketekék égen és mi magunk véghetetlen nyugalomban lebegtünk magasan fenn a hegyek és a vakító fehér felhők felett!

† **Mesterséges szón.** Nagy feltűnést keltett tavaly az a Frankfurtról jövő hír, hogy egy gyári munkásnak sikerült egy olyan keveréket feltalálni, amely teljesen olyan, mint a *kőszén*. Eleinte nem adtak hitelt a hihetetlennek látszó közlésnek. De a feltalálónak magas pártfogói akadtak, akik összeszerzik a találmányának értékesítéséhez szükséges összeget. A mester-

éges *kőszén* *tőzeget* és még egy alkatrészből áll, amely *Montagnak* — ez a gyári munkás neve — a útka. Szakértők állítják, hogy a mesterséges szénnek csak olyan a fűtőereje, mint akár a legjobb *kőszéné*. Nagy, világos lánggal ég és csak nagyon kevés fehér hamu hagy meg, salakja pedig egyáltalán nincsen. *Montag* szigorúan őrizi találmányának titkát, amelyről eddigelé csak anyai tudódott ki, hogy a kibányászott tőzeget egy gépen széjjelmorzsolják s aztán azzal az ismeretlen keverékkel összepréselik. A mesterséges szén keverékben fogják forgalomba hozni. Az új találmány színe hasonlít a legfinomabb barna *kőszénhez*. Hozzávetőleges számítás szerint egy métermázsza mesterséges szénnek körülbelül hatvan krajcár lesz az ára úgy, hogy ennek a találmányak beláthatatlan lesz a jövője. És mégis csak nagy nehézségek után jutott odáig a feltaláló, hogy pompás találmányát értékesítse. Frankfurter lapok írják, hogy a mannheimi bankházak eleinte nem akartak vállalkozni rá. Majd azon szenvedett hajótörést a *Montag* találmányának nagyban való előállítására, hogy a gyári-munkás nem elégedett meg a részvénytársaság igazgatói állásával. Hiába kínáltak a feltalálónak tizenkétezer márká évi fizetést és a tiszta jövedelem két százalékát; *Montag* csak olyan feltételek mellett volt hajlandó a társaságnak átengedni a mesterséges szén gyártását, ha az egész világon egyedül ő maga árusíthatja találmányát. Azonban most mégis a megvalósulás stádiumába jutott a mesterséges szén-gyár. *Montag* egy társával, egy kereskedelmi kamarai titkárral együtt megvásárolt *Hockenheimban* negyven holdnyi tőzégud legelőt és már meg is kezdtek a gyár építését. Egyszerre csak kevés munkást fog a gyár foglalkoztatni s naponként *hatszáz* métermázsza mesterséges szén lesz képes előállítani.

† **Árnyék a tetőn.** Pallanza városkában, mint Milanoból írják, mulatságos esete volt egy silbaknak. Ott áit őrt egy éjszaka a fogház előtt. Hirtelen azt veszi észre, hogy a szemben levő ház tetején valami titokzatos árnyék jár-kél. Rákiált a szokásos módon háromszor, de mind hiába, az árnyék csak ott van. Valami tizennégyezer siütötte rá a fegyverét, persze a nagy lövöldözésre felriadt a szomszédsg és sok ember jött, rendőrök, őrfjratok, tiszek. Fölmentek a háztetőre, keresték az árnyékot, de nem találták. Másnap reggel aztán ráakadtak. A kéményhez egy kis zászló volt tűzve, az volt az árnyék. Egészen össze volt szaggatva a puszkagolyóktól.

† **Virágok megörzése.** Egy francia kertészeti lap egyszerű módot tanácsol a levégőt virágok megörzésére. A frissen szedett virágokrétát hideg vízzel kell leöntözni, aztán szappanos vízbe kell állítani. Minden harmadik napon friss szappanos vizet kell

REGENY.

QUO VADIS?

(7) — REGENY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

A kis tó közepéből tört elő a szökőkút és megöntözte a köröskörül pompázó liliomokat. Egyáltalában úgy látszott, hogy e házban nagyon szeretik a lilomot, mindenütt pompás bokrok voltak, fehér és lángvörös liliomokkal és violaszínű irisrózsákkal, amelyeknek finom szirmai a szét-széporkázó vízben, mint az ezüst tündököltek. A nedves mohán, amelyvel a lilomtartók be voltak fedve és a bokrokon keresztül gyermekeket és vízi madarakat ábrázoló bronzszobrokat láttak átvillanni. Az atrium padozata mozaikból volt kirakva, a falak részint vörös márvánnyal voltak fedve, részint művészi festményekkel ékítve, úgy, hogy örömmel jártatták körül szemeket. Bizonyos állandó gazdagságot árult el itt minden, sehol sem látszott a feltűnő fényűzés, de minden megvolt a keresetlen előkelőségnek a jele.

Petronius, bár lakása sokkal elegánsabban volt berendezve mint Aulusé, nem talált itt semmi olyast, ami izlését bántotta volna.

A függöny, amely az atriumot a tablinumtól elválasztotta, félrevoit és a háttérből sietve jött előre Aulus Plautius.

Aulus hófehér haju koros férfi volt, de annak dacára mozgékony; energikus, összenyomott arccal, amely egy sásfejre emlékeztetett. Most arvonásai csodálatot, vagyis inkább nyugtalanságot árultak el, midőn megpillantotta Nero barátait és hirhordóit házában.

Petronius nagy világfi volt és nagyon éleslátású és így Aulus zavarát rögtön észre-

vette. Éppen azért a kölcsönös üdvözlések után rögtön nagy szeretetreméltósággal kijelentette, hogy ő csupán azért jött, hogy köszönetet mondjon azért a barátságos, jóságos ápolásért, amelyben unokaöccsét e házban részesítették és egyesgyedül a haládatosság oka jövetelének, amelyre ő különben is, a hosszú ismeretség révén, mely őt Aulusszal összeköti, feljogosítva érzi magát.

Aulus ismételtlen erősítette, hogy mennyire szívesen látja vendégeit, sőt a mi a halát illeti, azzal ugymond — ő tartozik Petroniusnak, noha ez talán már nem is emlékszik arra, hogy miért?

Petronius valóban nem tudta, mire céloz Aulus. Hiába törte fejét, nem emlékezett vissza semmiféle szolgálatra, amelyet akár Aulusnak, akár másvalakinek tett volna.

— Te Vespasiánnak, akit én nagyon szeretek és tisztetek, megmentetted az életét — mondá Aulus — midőn az a szerencsétlenség érte, hogy Nero egyik versének felolvasásánál elaludt.

— Mily szerencsés ember — felelé Petronius — legalább nem kellett neki végighallgatnia a költeményt! De so, ami szó, szomorú vége lehetett volna ennek a dolognak, mert a lángszakállu mindenáron egy centuriót akart hozzá küldeni, azzal a barátságos ajánlattal, hogy legyen olyan szíves ereit fölvaadalmi.

— És te kinevetted őt, óh Petronius!

— Ugy van! Azt mondtam neki, ha Orpheust dicsőítik, hogy énekelve a vadállatokat elalattta, Nero dicsősége mivel sem kisebb, mert neki sikerült Vespasiánt elalattani. Hiszen tudod, hogy a lángszakállu lehet ócsárolni akkor, ha a picike gáncs egyuttal óriási hízélgés is. A mi kegyelmes Poppaeának ehhez pompásan ért.

— Sajnos most ilyen idők járnak — válaszolá Aulus. — A mint látod, két fogam hiányzik innen elülről, egy átkozott britanniai verte ki kövel és ezen idő óta sziszegek a beszédnél, de

ennek dacára életem legboldogabb korszaka a volt, amelyet Britanniában töltöttem.

— Mert azok dicsőségteljes napok valának — vetette közbe Viničius.

Petronius megjéjt, hogy az öreg marsfi most háborúról fog kezdeni beszélni, gyorsan más tárgyra tért át. Dicsérni kezdte Aulus házat és a jó izlést, amelylyel be volt rendezve.

— Ez bizony jó régi lakás — mondá Plautius — mióta az én tulajdonom, nem változtattam rajta semmit.

Az atrium függőnye félre volt vonva és az egész házban, a tablinumon, a peristylumon át ki lehetett tekinteni a kertbe, amely a távolban egy tünt elő, mint egy világos kép sötét keretben. Egy gyermek gondatlan kacagása hallatszott az atriumba.

— Oh, hadvezér, — kiáltott fel Petronius, — engedj meg, hogy e kedves kacajt közelebről élvezhessük, oly ritkán hallani ezt napjainkban.

— Szívesen, — felelé Plautius felémelkedve, — kis Aulusom és Lygia játszadoznak ott künn. Ami azonban a kacagást illeti, te egyebet sem teszel egész nap.

— Az élet olyan, hogy lehet rajta nevetni, — felelé Petronius. — Ennek a kacajnak azonban egészen más a esengése.

— Petronius különben is — mondá Viničius — nem annyira nappal nevet, mint inkább éjszaka.

Igy eseevve végighaladtak az egész házban keresztül ki a kertbe, ahol a kis Aulus és Lygia labdákat dobáltak a levegőbe, amelyeket a spheristáknak nevezett rabszolganők szedtek fel a földről és adtak át ismét a játszóknak. Petronius egy gyors, futó tekintetét vetett Lygiára, mialatt a kis Aulus megpillantván Viničiusot, hozzáfutott a fiatal ember pedig meghajolt a szeretett leány előtt, aki a labdával kezében, szétkuszált haját igazgatva, pirulva állt ott.

(Folytatása következik.)

önteni a pohárba, s minden reggel tiszta vízben megfürösztieni a virágot. Így néha egy hónapig is frissen marad a virág.

— **A gyászinduló.** A mikor Gounod meghalt, egy fiatal zeneszerző gyászindulót komponált a temetésére és elzongorázta Ernest Reyernek.

— Nos, mester, mit szól hozzá? — kérdezte.

— Azt hiszem — felelt Reyer — jobb volna, ha Gounod komponált volna valamit az ön temetésére...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Osztárk-Magyar Bank. A jegybank szeptember 15-én szándékszik az új huszkoronás bankjegyeket forgalomba hozni. A tizkoronás bankjegyeket csak később bocsátják ki. Ez azért történik, hogy elejét vegyék a tizforintos és tizkoronás bankjegyek között felmerülhető zavaroknak. Az új bankjegyek csak addig maradnak a forgalomban, míg a bank megkezd a készfizetéseket, vagyis míg a valutát helyreállították. Mikor ez megtörténik, a kisebb névértékű bankjegyeket bevonják és a legkisebb bankjegy névértéke 50 korona lesz. — A jegybank kassai fiókja Kassán nagyszabású palotát épített. Az építési munkálatokat már megkezdtek, a tervek szerint a palota egyike lesz Kassa legszebb épületeinek.

Egy nagy cég fizetési savoral. A budapesti tőzsdén tegnap az a hír terjedt el, hogy a *Deutsch J. József* vállalkozó cég, az ország egyik legnagyobb vasutépítő cége, fizetési zavarokkal küzd és ennek következtében likvidálni kénytelen. Allítólag a Haas és Deutsch cég bukása okozta volna a cég fizetési zavarát. Más részről azt a hírt terjesztették, hogy a cég hosszabb idejű moratoriumot kapott hitelezőitől.

A vetések állása. A földművelésügyi miniszter a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján ezekben ismerteti az augusztus 31-iki mezőgazdasági állapotot:

A többfelé előfordult zivatar és jégeső helyenként okozott a mezőn levő terményekben. A gabonafélék eselése már csak a hegyi vidékeken van olyamánban, az ország nagy részében befejezték. A talaj előkészítését az őszi vetések alá többfelé munkába vették, amennyiben ezt a talaj keménysége és szárazsága nem akadályozta. Laza talajon a rozsvetést is megkezdtek.

A repec vetését bevégezték, helyenként kelni kezd. A kukorica vetések nagyobb részben kielégítően fejlődtek és elég jó termést ígérnek.

A burgonyát a jelentések általában kielégítőnek jelzik, bár levele többfelé száradni kezd és több vidéken a peronosporától szenved. A gumók rothadását és szórványosan férges kártételét is jelentik.

A kerti vetemények és káposztafélék az ország na-

gyobb részében esőt kívánnak. Hernyók és férges nagy kárt okoznak.

A hüvelyesek termése nagyobbára közepes. A komlót szedni kezdik. A királyhágón tuli vármegyékben csekély, de jó minőségűnek jelzik a termést.

Köles és tatárka. A kölest közepes eredménnyel nagy részt learatták; a tatárka jól fejlődik.

Len és kender. A magkender fejlődéséhez az időjárás kedvező volt. A kinyílt len- és kendertermés aztatása és további munkálása folyamatban van. A termés közepes, de jó minőségű.

A dohány térese és további munkája folyamatban van. Termése kielégítő, a jégverés okozta kár nem jelentékeny.

A cukor- és takarmánynépa vetések, melyek az előző esőktől szép fejlődésnek indultak, a jelentős időszakban több helyütt a szárazság miatt ismét visszamaradtak. Általában jól állanak.

A rétek sajutermését részint betakarították, részint még most takarítják. A sajutermésnél helyenként meg vannak elégedve, nagyobbrészt azonban gyöngye. A legelő helyenként még tartja magát, fűnövése több helyütt a szárazságtól elapadt.

A szőlő érését az utóbbi időjárás előmozdította. Hiányos permetezés folytán a peronospora is többfelé fellépett. A gyümölcs termése csekély. Az alma és szilva termése aránylag fölülmulja a többi gyümölcs-féléket.

Felvételek a bécsi Creditoren-Verein a következő fizetési kötelezettségeket jelenti: *Seuer József* kereskedő *Deveszer, Aché J.* kereskedő *Temesvári, Günsberger Gyula* kereskedő *Jennersdorf, Schweyda József* *Tranteman, Singer Ignác* kereskedő *Popovacs, Wellisch Henrik* kereskedő *Brünn, Langweil Rikárd* kereskedő *Nieder-Georgenthal.*

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 40.50 korona pénzben, 41 korona áruban. *Bécsben* a nyersszesz ára 44.60 korona pénzben, 45 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi szeptember 4. Készlet 747 darab. Erkezett 870 darab. Összesen 1717 darab. Eladott 1086 darab. Maradt 631 darab. — Napi árak: 120—150 kilogramm súlyban 93—98 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 94—99 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 94—99 K-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 82—92 koronáig. Malac —74 korona 100 kilónként. A vásár élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban tegnap megtartott sertésvásáron bejelentettek 11082 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3634 darab fiatal sertést, 7262 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 10896 darabot. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, szeptember 4.

Jó kínálat és mérsékelt vételkedv mellett 35.000 métermagas buza került a forgalomba, jobb minőségű áru változatlan, selejtesebb minőségű néhány fillérrel alacsonyabb árakon. Az irányzat nyugodt maradt. Rozsban csekély volt a forgalom, az irányzat lanya.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 8 K. — f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 79-3 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79-3 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 1600 mm. 78-5 k. 7 K. 67½ f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77-3 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-6 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 77-6 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 62½ f., 300 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77-3 k. 7 K. 57½ f., 100 mm. 76 k. 7 K. 57½ f., 400 mm. 76-5 k. 7 K. 57½ f., 400 mm. 78 k. 7 K. 57½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 57½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 57½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 150 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 76-7 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 76-2 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 75-5 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 47½ f., 200 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 74 k. 7 K. 27½ f.

Pestvidéki: 300 mm. 80 k. 7 K. 72½ f., 350 mm. 78-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 57½ f., 500 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 1350 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 74-8 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 30 f., 400 mm. 76-3 k. 7 K. 52½ f., 200 mm. 76 k. 7 K. 52½ f., 100 mm. 75-5 k. 7 K. 45 f., 270 mm. 74-5 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 30 f.

Pancsovai: 1700 mm. 75 k. 7 K. 27½ f., 375 mm. 75-4 k. 7 K. 27½ f.

Fehérmegyei: 1080 mm. 76-8 k. 7 K. 60 f., 1250 mm. 76 k. 7 K. 60 f.

Bihari: 200 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 55 f.

Tolnai: 1760 mm. 75-8 k. 7 K. 47 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 900 mm. 6 K. 80 f., 200 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 85 f., 200 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 95 f., 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 87½ f., 300 mm. 6 K. 85 f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 95 f., 100 mm. 5 K. 30 f., 300 mm. 5 K. 95 f., 570 mm. 5 K. 85 f.

Kézpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, kézpénzben 50

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Hirta: RUDYARD KIPLING

(46)

— De csak nem fog irni a törvényhozó testületnek az én kormányzatom módjáról? kérdezte aztán gyanakodva, mert eszébe jutottak azok a különösen kíváncsi angol parlamenti képviselők, akik úgy ütek a lovon, mint valami liszteszák és szakadatlanul a kormányzásban való bölcseséget prédikálták neki, amikor pedig ő szívesebben dült volna le már az ágyába. — Mindenekelőtt pedig ön a maharádzsa-kunvar igazi barátja? — tette hozzá lassan, amikor a palotához közeledtek. És az ön barátja, az orvosnő, ugye meg fogja őt gyógyítani?

— Hiszen azért vagyunk itt mind a ketten! — nyugtatta meg a királyt Tarvin hirtelen sugallatát követve.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Tarvin, amikor a királytól elbucszott, legjobban szeretett volna vágatva ellovagolni a ménjén, hogy a Naulakha felkutatja. Gépiesen indult aztán a lakása felé s gondolataiba mélyedve, erősen meghuzta a kantárszárát, erre az illetlenre azonban a lova csakhamar figyelmeztette. Ez visszatartotta a valóságba s arra bírta, hogy lovát és háborgását egyszerre lecsillapítsa.

Annyira már ismerte az indus neveket, hogy ez a név: „Tehénszáj“ ne igen lepje meg, de hogy az ország talizmánya a Tehénszájban legyen, azt kissé csudalatosnak találta és erről meg akart tudni egyetmást Estestől.

— Ezekről a pogányoktól — mondotta magában — még az is kitalál, hogy a kincset valami sóstóba rejtették, vagy pedig valahol elásák! Igen, egy gödör a földben, ez körülbelül rávall az ő

stilusukra. A gyémántokat régi bádogszelencékben őrzik, amelyeket boeckorszájjakkal kötöznek össze, a Naulakha bizonyosan valami fán lóg.

Mialatt most a misszió háza felé poroszkált, egészen új, fokozott érdeklődéssel nézte a környéket, mert hiszen az áhítottat kincs a homokbuckák között akármelyik földrepedésben, a zegzuzos város akármelyik házában ott lehetett!

Estes, akinek már sok rendkívüli dologban volt része s Radspatanat ugy ismerte, akár a fogoly a cellája falait, Tarvin kérdésre a közlések egész áradatával volt fölfegyverkezve. Egész Indiában voltak „szájak“, kezdve a „lángoló száj-tól“ északon, ahol hívő lelkek milliói az istenség megtetsztetéséért imádják bizonyos gázoknak a földből való kiáradását, — egészen az „Ördögszájig“ a Madras déli sarkán lévő elfeledett magános romok között. Egy ugynevezett „Tehénszáj“ néhány száz mérföldnyire is volt Rhatoretól Benares egyik templom-udvarában, ahol tömegesen fölkeresték a hívők, de ami Radspatanát illeti, az csak egy „Tehénszáj“-jal dicsekedhetett, az pedig egy holt városban volt.

Erre aztán a misszionárius terjedelmes történeti fogott, amely százados harcokról és rablójáratokról szólt s a vadon egy sziklától övezett város körül csoportosult, amely egykor Mevar királyainak büszkesége és diadala volt. Tarvin végtelen türelemmel hallgatta, ámbar neki, aki a városát a jelenben szervezte, a multak története nem igen volt fontos. Estes pedig bőbeszédűen festette a multat, elmondta ezer meg ezer radspat asszonyok önkéntes halálát, akik a föld alatti palotákban maguk rakták meg maguknak a máglyát, hogy a mohamedán hódítók kezébe ne kerüljenek, akik ugyan férjeiket, apáikat és testvéreiket megölhették, de hódításuk diadalmában nagyon eleslődtak. Estesnek nagy kedve volt az arkeológiához s nagy gyönyörűsége teltett abban, ha ismeretét földiek előtt feltárhatta.

A Gye-Mukhba való utazásra vonatkozólag azt mondta, hogy Tarvinnak Ravutig a kilenvenhat mérföldes utat megint bivaly-szekéren kell

megtennie, ott majd vonatot talál, amely egy hatvanhét mérföldnyire eső esomópontig viszi, ahol majd átszáll és más vonattal százhusz mérföldnyit megy dél felé. Akkor aztán másfél órányira van már csak a Tehénszajtól és megérkezni a kilene eletes esodlatos diadalm-tornyot, a hatalmas városfalat és az elhagyott palotákat. Két napig legalább eltart az ide-oda való utazás. Amikor már ennyire jutottak, Tarvin mappát kért, amely egy szempillantásra megmagyarázta neki azt, amit Estes mondott, hogy tudniillik egy óriási mézgyöngnek három oldalát bejárja, pedig egy póklábu vonal egyenesen Gunnaurba vitt Rhatoretól.

— Nekem ugy tetszik, mintha erre közelebb volna — mondotta végighuzva a vonalon.

— De ez csak keskeny ösvény, s az indiai utak állapotáról önnök van már fogalma. Hetvenöt mérföld ezen az uton égető napban, ez könnyen az életébe kerülhet bárkinek.

Tarvin mosolygott; nem ismerte meg a naptól való félelmet, belőle még nem száriotta ki a nap az életerőt.

— Aztért mégis ezen az uton megyek lóháton. Fél Indiát bejárni, hogy egy helyre jussak, amely egyenesen itt van szembe velem, kissé tulajdonképpen a Tehénszáj, mire Estes arkeológiai, filológiai és építészeti történeti előadással szolgált neki, amelyből Tarvin annyit legalább megjegyzett, hogy a Tehénszáj valami lyuk, egy igen régi, kiválóan szent és egészen régi lyuk, de végre is semmi más, mint egy lyuk a földben.

Tarvin elhatározta, hogy rögtön utra kel. A folyó várhat addig, amíg visszajön. Különbösen is kétséges volt, vajjon a király lelkesedési roham megmarad-e és megnyitja-e már másnap a fogházait.

(Folytatása következik.)

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilós, 50 kilogramm ára, 60 kilogramm ára. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, etc.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilós, 50 kilogramm ára. Rows include Rozs, Arpa, Kézi, Zab, etc.

A határidőszület folyamán a következő kőtelek történtek:

Table with columns: Buza októberre, Buza áprilisra, Rozs októberre, etc. Lists various commodity prices and dates.

A budapesti értéktőzsde.

A mai elötőzsde kezdettől végig igen szilárd volt. A mozgalom, mely most mindinkább szélesebb körben terjed, a külföldi vas- és bányapiacról indult...

A helyi piacon rimamurányi és salgótarjáni rohamosan emelkedtek, utóbbiak némi realizációkra visszahanyatlottak, de ismét igen szilárdan zártak.

A déli tőzsdé szintén szilárdnak mondható, amennyiben az összes értékek emelkedtek, különösen osztrák hitel és államvasut, melyek tetemes javulást értek el.

A valuták és ércváltak változatlanok. Az elötőzsde emelkedő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 688.—690.25. Osztrák hitelrészvény 671.25—673.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 666.25—672.75. Rimamurányi részvény 537.—545.—. Kőuti vasut 614.—617.—. Salgótarjáni részvény 663.—675.— korona.

A déli tőzsdé kedvező. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 688.50—690.—. Osztrák hitelrészvény 671.75—677.—. Osztrák-magyar államvasut 671.75—674.50. Jelzálogbank 432.—434.25. Rimamurányi részvény 543.50—549.50. Kőuti vasut 613.—616.— korona.

Forgalomba került: Kereskedelmi bank 2610.—2620.—. Hazai takarékpénztár 16.000.—16.100.—. Foncióre biztosító 135.—180.—. Salgótarjáni részvény 669.—671.—. Városi vasut 290.—292.— korona árfolyammal.

Utötőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 688.—. Magyar hitelrészvény 674.—. Leszámítoló bank részvény 447.—. Rimamurányi vasut részvény 545.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 613.50. Kőuti vasút részvény 613.50. Villamos vasut — korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —. korona, vörös aprószemű —. korona, vörös erdélyi —. korona, vörös bányászi —. korona középszemű —. korona, nagyszemű —. korona. Disznózsir: budapesti: 58.—58.50 korona, vidéki —. korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —. korona, városi 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 54.—54.50 korona. Füstölt —. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —. korona 120 darabos —. korona, 100 darabos —. korona, 85 darabos —. korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség —. korona, 100 darabos —. korona, 85 darabos —. korona. Szilvaiz: szlavóniai —. korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az elötőzsde Oroszország khinai politikájára vonatkozólag gyengé.

Déli tőzsdé valamivel csendesebb, magyar értékek emelkedtek.

Zárlat csendes, később egy esseni bankcég bukására gyengé.

Bécs, szeptember 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjárdék 115.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 146.—. Rimamurányi vasut részvény 545.—. Magyar korona-járdék 90.85. 4 1/2-os Magyar földheerm. kötvény 90.25. Magyar hitelbank részvény 687.—. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy 160.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank 28.10.

Bécs, szept. 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3-os papírjárdék 97.60. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 116.80. 1860-iki sorsjegy 132.50. Osztrák hitelsorsjegy 388.—. Angol-osztrák bank 276.—. Bécsi bankgyűléslet 95.—. Osztrák-magyar bank 1704. Déli vasut 115.50. Dunagőzhajózási részvény 770.—. Dohányrészvény 295.—. Császári és királyi arany 11.41. Német bankváltó 118.10. 4 2/3-os ezüst járdék 97.20. Osztrák koronajárdék 97.90. 1864-iki sorsjegy 104.—. Osztrák hitelintézeti részvény 674.—. Unionbank 554.—. Osztrák Länderbank 423.50. Osztrák-magyar államvasut 672.50. Elbavölgyi vasut 465.50. Alpesi bányarészvény 480.50. 20 frankos arany 19.23. Londoni váltóár 242.—. Bécsi Tramway Litt A. 294.—. Bécsi Tramway Litt B. 287.—. Lípót kohó 420.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, szept. 4. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.50. Magyar hitelrészvény 688.—. Angol-Osztrák bank 276.—. Bécsi bankgyűléslet 465.—. Union bank 554.—. Länderbank 423.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 672.50. Lombard 115.—. Elbavölgyi vasut 467.—. Északnyugati vasut részvény 456.50. Dohányrészvény 296.—. Rimamurányi vasut 545.50. Alpesi bányarészvény 480.5. Majusi járdék 77.60. Magyar koronajárdék 90.85. Török sorsjegyek 108.50. Német birodalmi márka 118.35. Napoleon d'or 19.28.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 4. (Tőzsdéi tudósítás.) A bányáértékek gyöngébbben indultak. Azt beszéltek, hogy Amerikából nagyobb készénsszállítványok várhatók és hirt jart, hogy a készénkvitelét el fogják tiltani és egyuttal leszállítják a nyersanyagok tarifáját. A kohórészvények gyöngé irányzatát azzal okolták meg, hogy az alsó-rajna-vesztáliai vasiparról érkezett jelentékek kedvezőtlenek voltak. Járdékok nyugodtak. Vasutak ártártek, később a hitelrészvények emelkedésre szilárdak. Hirt jart, hogy a hatalmasságok megegyeztek abban, hogy Peking kiürítésének kérdését fűgőben tartják Walderssee graf megegyezéséig. Később ismét ingadozó volt az irányzat, csak kohórészvények javultak. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, szeptember 4. (Zárlat.) 4 2/3-os papírjárdék —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 98.60. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 90.75. Osztrák-magyar államvasut 143.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.55. Magyar vasut beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 175.75. Általános villamosági Edison 220.—. Gelsenkirchener 195.—. Laura-kohó 203.90. 4 2/3-os ezüstjárdék 96.60. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.40. Osztrák hitelrészvény 210.75. Déli vasut 26.60. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.65. 4 1/2-os uk orosz kölcsön 95.25. Török dohányrészvény 158.—. Olasz járdék 94.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.—. Harpeni 183.40. Az irányzat nyugodt.

Berlin, szeptember 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 91.—. Magyar koronajárdék 96.40. Osztrák hitelrészvény 210.25. Osztrák-magyar államvasut 216.65. Déli vasut —. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschteluradi —. Orosz bankjegy —. (Litimo.) Lombard —.

Hamburg, szeptember 4. (Zárlat.) 4 2/3-os ezüstjárdék 96.30. 1860. sorsjegy 133.—. Déli vasut 26.50. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 210.20. Osztrák-magyar államvasut 140.50. Olasz járdék 94.40. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.40. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, szeptember 4. (Zárlat.) 4 2/3-os papírjárdék 97.—. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 98.55. Magyar koronajárdék 90.60. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasut 27.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.60. Bécsi bankgyűléslet 124.—. Villamos részvény —. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 77.00. 4 2/3-os ezüstjárdék 96.60. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.25. Osztrák hitelrészvény 211.20. Osztrák-magyar államvasut 142.90. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 84.63. Párisi váltóár 813.50. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 240.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok januárja. Osztrák-Magyar Osztrák hitelrészvény 210.30. Osztrák-magyar államvasut 142.80. Déli vasut 26.60. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.60. Laura-kohó 202.40. Harpeni 182.25. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet —. Az irányzat csendes.

Páris, szeptember 4. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 99.50. Osztrák Länderbank —. 3 1/2-os francia járdék 101.—. Ottomanbank 540.—. 3 1/2-os francia járdék 102.20. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut 142.—. 4 1/2-os magyar arany-

járdék 97.50. Párisi bankrészvény 113.20. Olasz járdék 93.75. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 33c.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 4. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül súlyban) — fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felül súlyban) 96—97— fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm való súlyban 95—96— fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96—98— fillérg. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronként 280 kilogramm felül súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felül súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredetű (Stach), Nehéz (páronként 400 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felül súlyban) 96—97— fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 95—96— fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 94—96 fillérg.

S e r t é s l é t s z á m 1900. szeptember 4. napján volt készlet 33.333 darab. — 1900. szeptember 4. napján lehajtatott 833 darab. — 1900. szeptember 3. napján elszállított 331 darab. — 1900. szeptember 3. napjára maradt készletben 42.118 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 4.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Véber Gusztáv szombathelyi kir. törvényszéki joggyakorlatot a szent-gottvárdi kir. járásbíróshoz allegvőzö, Rotkai Károly kapovvári kir. törvényszéki díjnokot a lengyeltői kir. járásbíróshoz irnokká; — a pénzügyminiszter a zombori m. kir. pénzügyigazgatósághoz Pál István kapuvári kir. adóhiztet állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben, a székesfehérvári m. kir. adóhivatalhoz Szentcs Gulya szamosújvári adóhivatali gyakornok adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Udvardy Miklós székesfehérvári lakost ideiglenes minőségű segélydíjazás pénzügyi számgakornokká a székesfehérvári m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghz, Hübner Ignác soproni adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Udvárdy Miklós székesfehérvári lakost ideiglenes minőségű segélydíjazás pénzügyi számgakornokká a székesfehérvári m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghz, Szabó József nagykárolyi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgakornokká nevezte ki a nagykárolyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghz.

Névmagyarosították Kiskoru Pollák Anna rókospalotai lakos Pásztorra, kiskoru Wilhelm János és Wilhelm Vilmos budapesti lakosok Vadászra, Gottlieb Mária (Krausz) budapesti lakos saját, valamint kiskoru Aranka, Imre és István nevű gyermekeit Gosztynyák, Zajkoc Hubert m. a. v. sztolnos budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekeit Emma, József és Olga Zsoldosra, Rosenfeld Márton budapesti lakos Lászlóra, kiskoru Löwinger József és Antal nagyvárdi lakosok Lányira, Hirsch József kolozsvári lakos Szigetre, Strausz Béla hódmezővásárhelyi lakos Szántóra, Krausz Pál pécsi lakos Kálósra, kiskoru Blau Irma hevesi lakos Biróra, Herzinger Samu dévai lakos és kiskoru gyermekeit Ilona, Imre és Anna Herczgre, Treznayk Vencei brassói lakos, ugyiszintén kiskoru Vilmos, Adalbert és Julianna nevű gyermekeit Temesvári, kiskoru Mendl Jenő és Aladár párkányi lakosok Mendére, kiskoru Fischer Nándor debreceni lakos Halászra, kiskoru Volk József Füzesre, kiskoru Csint Klára és Alojzia budapesti lakosok Eldőre, Gottfried Albert egri lakos, ugyiszintén kiskoru Emma és Imre gyermekeit Székelyre magyarosították vezetőkeiket helygymnizterit engedélyvel.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, szeptember 4.

Az atlanti maximum egészen a Fekete-tengeri nyomul be a kontinensre és kiszorította a depressziót a távol északra. Ehhez képest az idő — nyugatról felfelé helyeztett — mindentől szárazabbá fordult.

A hőmérséklet északról tovább sülyedt, főképpen az Alpekek környékén és Nyugat-Oroszországban.

Nálunk az esőzés tegnap — nyugatról keletre húzóvára — csaknem az egész országra kiterjedt, de kiadósabb csak a Kis-Alföldön és Erdély egyes vidékein volt.

A hőmérséklet csak jelentéktelenül változott.

Küldés: Szász és nagybörzsött derült idő várható, lassu hőemelkedéssel.

V i z á l l á s .

Table with columns: Szept. 4., Szept. 3., m e t e r, m e t e r. Rows include Inn, Dunas, Horvá, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kereszt, Latorca, Ung, Tisza, M.-Sziget, Tokajháza, V.-Nemény, Tisza-Füred, Szolnok, Csongrád, Szeged, Török-Becse, Titell, Ondóva Búrfa, Toponya Hód, Bodrog Zemplén, Saló, Hernád H.-Nemény, Berettyó Margita, M.-Júfalu, Körös, Csanca, N.-Várad, Belyes, Tonko, Gurahona, Borosjenő, Bökés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Gyófalu, Gyófalu, Kiszó, Temesvár, Becskerek.

Színházak, szórakozó helyek.

11. KIR. OPERAHÁZ.

Nyári színiot.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjattal. Irta: Bercezik Árpád.

Személyek:

Kisfaludy S. Mihályfi	Takács József Horváth
Kisfaludy K. Dezso	Skublica L. Nádai B.
Óz. Biró József	Fehér György Hetényi
Rákosi Sz. Szalóky Péter Zilahy	
Szegedy Rózsa Aiszegi I. Horvát J. Egressy	
Bay Annuska Ligeti J. Gaál József	Faludi
Rosty Antal Vizvári	Nagy Pál
Bezeredy K. Pál	Nagy Pálné
Jolán Gerő	Janka Széchi S.

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Fedák Sári és R. Réthy Laura vendégfelléptével.

Három pár cipő.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Berla A. Fordította Toldy N. Ferenc. Zenéjét szerz. Millőcker K.

Személyek:

Stangelmayer Gál	Kudelmudel Nikó
Klára. neje Kalmár	Koplacev Szathmáry
Nachtfalter Balassa	Kunigunda Rostagny
Éder Laura Réthy	Flink Lőrinc Gyöngyi
Wappenknopf Binari	Léni. feleség Fedák
Masksprudel Nánásy	Flitterglanz Berzettei

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Hoffmann meséi.

Regényes operette 4 felvonásban. Irta Jules Barbier Ford. Dr. Váradi Antal. Zenéjét szerz. J. Offenbach

Személyek:

Hoffmann Kenedich	Stella	Hegy
Lindorf Olympia		
Copélius Vidor	Antonia	
Miracle Miklós		Z. Bárdy
Spallanzani Solymosi	Luther	Tollagi
Crespel Kiss M.	András. lovász	Endrei

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

A szerelem évodája.

Életkép énekek 3 felvonásban. Irta Hevesi József és Faragó Jenő. Zenéjét szerz. Stefanidesz Károly.

Személyek:

Huberné Szilassy	A herceg	Ráthonyi
Piroska Ledófsky	A hercegné	Varga
Tamás Fűredi	Tompa, tanár	Boross
Glárné Láng E.	Kelemen	Ódry
Iren Batori G.	Szende Manó	Sziklai

Kedzete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Felfordult világ.

Fantasztikus operette 3 felvonásban. Irta Blum és Toebé, fordították Makai és Molnár. Zenéjét szerzette Serpette.

Kedzete 7 óraker

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szerda, 1900. szeptember hó 5-én.

Új Szulamit

vagy: Abszolút Jakab, Jeruzsálem fia.

Látványos parodisztikus bohózat énekekkel és táncal egy előképben és 3 felvonásban. Irta Feld Mátyas. Zenéjét szerzette Barna Izsó.

Kedzete 7 óraker.

EDEN Színház

Fantasztikus látványosságok. Vendégszerelői Összjáték a Somossy mulatóban Ma és mindennap este 8 óraker

Szenzációs előadások.

Minden vasár- és ünnepeken **2 monstre előadás 2**

1/2-4-órás mérsékelt helyárak 8-óraker. Ujdonság! Ujdonság!

A RÉMES MŰTEREM.

Kerner és Amoros ang. társ. ered. némajáték. Az illuziók palotájában. Az árnyék ország. Kerékpárosítás a levegőben. Trudy Brigadi párszám gondolatvilágosodás. Electro Motor Bioscop. Óriási előképek. A csodaszínház. Grandfontaine lumineuse stb. stb.

FOLIES CAPRICE.

9 óraker Ma 9 óraker

Der Hausjude.

10 óraker 10 óraker

Szenzációs ujdonság!

Ügyvédek alkonya.

Eredeti magyar bohózat. Irta egy ősjogász. Rendező: Rott Sándor.

11 óraker 11 óraker

Hotel Narrenhaus.

Bohózat. Irta: LEITNER H.

SISTERS VALERIE

angol ének- és tánc-duettisták.

Hetedik évfolyam. * Hetedik évfolyam.

Beiratások Somogyi Mór tanár

államilag képesített okleveles zenetanár, zongoraművész igazgatása alatt álló magánzene

conservatoriumokban

Erzsébet-körut 44. és Károly-körut 2.

zongora, ének, hegedű

és az összes tanszakokra

auguszt. 30-tól naponta 10—1 és 3—6-ig

mindent intézet helyiségében eszközöltetnek.

Tandij: zongorára, vonós és fuvós hangszerekre havi 10 kor.

a felsőbb osztályokban havi 14 kor., énekre havi 20 kor.

424/1900. szám.

Versenyfárgyalási hirdetés.

A Kulpa folyó sziszek-capragi szakaszán végrehajtandó mintegy 86150 köbméter kotrási munkának vállalati uton való biztosítása iránt

f. é. szeptember hó 12-ikén délelőtt 10 óraker

a sziszeki m. kir. folyammérnöki hivatalban (Száva-utca 291.) zárt ajánlati versenyfárgyalás fog tartatni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg öt százalékának megfelelő bántépénznek a sziszeki adóhivatalnál történt lefizetését igazoló elismervény is csatolandó, f. é. szeptember hó 12-ének délelőtti 10 órájáig az alulírott hivatalhoz nyújtandók be, ahol a vonatkozó tervek, feltételek, ajánlati és szerződési minták, valamint egyéb adatok is naponta a szokásos hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sziszeken, 1900. évi augusztus hó 30-án.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Magyar királyi államvasutak.

Budapest-balparti üzletvezetőség 31088. III. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak, Cegléd állomás vendéglő bérletére 1900. évi október hó 1-étől számítandó három évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettek. A bérbe venni szándékozók felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett s bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat f. év szeptember hó 10-ig déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség általános osztályához lepecsételt borítékban következő cím alatt nyújtsák be:

„Ajánlat a ceglédi pályavendéglő bérletére 31088. számhoz”. Az ajánlattevő köteles ugyanezen üzletvezetőség gyűjtőpénztárára f. év szeptember hó 9-én déli 12 óráig bántépénz fejében 1000 koronát készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban letébe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni. Bántépénz letéte nélkül az ajánlat nem vétetik figyelembe. A bántépénzről nyert pontáris elismervény az ajánlat hoz nem csatolandó.

A bérletre vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Teréz-körut 62. sz. főmelelet 12. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miert is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat kötelezőknek elfogadják.

A bérbeadó üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy tekintet nélkül a megajánlott bérösszegre, az ajánlattevők közül szabadon válasszhasson.

Budapest, 1900. évi augusztus hó 30-án.

Az üzletvezetőség.

ISKOLA HEGEDŰK. Szabadvégi asszonyok. Regény 1 kft. Inokai Páltól. Előbb 2 kor. most 60 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Mélyen tisztelt egyetemi ifjuság szives figyelmébe ajánlvá

Putzer György éttermel,

a mai kor igényeinek megfelelően ujonnan átalakítva. A pince éttermeiben Dénes Pista jó hírnevű zenekara hangversenyez. Számos látogatást kér

Putzer György vendéglős.

XV. évfolyam! XV. évfolyam!

Magyar zeneiskola.

VII., Kerepesi-ut 28. főmelelet 1.

Beiratási díj bármely hangszere az előkészítő- és a négy rendszer osztályba: 3 frt. Havi tandíj 4 frt. Beiratási díj a kimutvási-, szimpá- és az ének osztályokba: 5 frt., havi tandíj 7 frt., fűtés és világításért egész évre 2 frt. fizetendő. Tanárok: Armandola Aranka, Beer József, Faludy Károly, Janetschek István, Kády Gyula, H. Kneffel Róza, Kuliffay Izabella, Pichler Elemér, Riedl Nándor, Rappnik Rezső, Ruzitska György, Schnöl, Lor Lajos, Waldmann Albert, Varrine Mór és Dr. Wessély Ödön

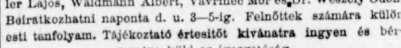
Beiratkozási naponta d. u. 8-5-ig. Felírtok számára külön esti tanfolyam. Tájékoztató értesítőt kívánunk ingyen és bérmentve küldi az igazgatóság.

Beer József, titkár. Kády Gyula, elnök. Schnöller Lajos, székessöv. tanár igazgató.

11. Haggenmacher H. Söröző

5 MILLIO PALACZKÓ

125.000 HECTOL.

Megrendelési helyek: Budapest V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

NASCHITZ-INTÉZET

Budapest, Andrássy-ut 34. szám.

6 osztályu nyilvános felsőbb leányiskola

nyilv. minta elemi iskola.

Államilag érvényes bizonyítványok. országos hírű internatus.

izr. hitoktatás és szombatonként istentisztelet.

Előjegyzések és beiratások naponta az igazgatóságnál

Budapest, Andrássy-ut 34.

A KRISTÁLY

M. K. VEGETARIÁNUS INTÉZET

VEGETARIÁNUS INTÉZET

SZT. LUKÁCSFÜRDŐI HECTIFORRAS

nagy mélységből fakadó állandó összetételű, igen tiszta, calcium és magnesium-hydrocarbonatos ásványviznek minősítendő.

Minden szó egyezri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vas- t- gabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel- világosítást a kiadóhivatal: József- körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk fevilágosítást, csak a válasra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent. Hirdessen mindenki mindent. Hirdessen mindenki mindent. Olcsón vásárolni mindent. Drágán eladni mindent.

Apró hirdetések... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambor Kovács... Keresztényi Bernát... Fischer J. D. Goldberger A. V. Haasentől és Vogler... Leopold Gyula... Mezei Antal... Schwarz József... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Ifj. Nagel Ottó... Rehencz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V. Toldi Lajos... Zipszer és Könyv... Benda Józsefné... Deutsch Miksné... Weitzenfeld Jakob... Blockner J. Goldberger Mór... A sokaság 30 kraj- cáros bélyegilleték... apró hirdetések... Kis hamis... Hancut... Ártatlan... Kautippe... Elmennék... Keresek... Ez 25 fillérbe... Ez 32 fillérbe... Ez 12 olesó... Ez 48 fillérbe...

Miskolc... Hűség... Házassági ajánlat... Özege asszony... Csinos fiatal... Hölgyeim... Mariska 20... Kereslet... Kerestek... Egy szabóné... Özege... Üzletvezető... Ügyes gép és kézi- gépek... Értelmes... Német benne... Korrepetitóri állás... KINALAT... 120 koronért... Szépen butorozott... Butor.

Kereskedelmi... Csinos, kisebb... Balaton... Tápó-Szelén... Különbéjártu... Szépen butorozott... Tiszta bort... Szabásban... Végrehajló... Butor... János... Zongorakutatás... Ménegyszerű... Pénzbeszedő... Pénzbeszedő... Butorozott... Két iskolás lutt... Előkelő családból... Kötöny szabóné... Egy urú családból

Erdő levelezőlap... Kötöny szabóné... Szakácsnének... Csemegeszöllő... Két intelligens... Művelt... Gyöngyösi... Magyar zsidó koszt... Kötöny üzlet... Tokajvidéki... Veszek... FRIED A... Iskolakönyvek... Arany- és ezüst eladás... Kávécsarnok... Szépirási tanfolyam... Aki kenyeimet...

Köznevelőosztály... Bloch S. Rothberger Jakob... Bloch S. Rothberger Jakob... Nagy vagyont... Két intelligens... Művelt... Gyöngyösi... Magyar zsidó koszt... Kötöny üzlet... Tokajvidéki... Veszek... FRIED A... Iskolakönyvek... Arany- és ezüst eladás... Kávécsarnok... Szépirási tanfolyam... Aki kenyeimet...

Cheviot öltöny... Rothberger Jakob... Használt ruhák... Remington-iskola... Magyar Gyorsíró Egyesület... Mezey-Bányai Amanda... Remington-gépirás... Glogowski és Tsa, Erzsébetter 16.

kezddék és október 10-ig tart az osztályajánlatok füzete. A kinek nagyobb sorsjegy vagy nagyobb nyereség esélyt kíván e házban résztvenni, rendeljen meg Hecht Bankháznál Budapest, Ferenciek-tér 3. sz. (ahol a legtöbb sorsjegyményt nyerték) egy osztályajánlatot. A nagy nyereségek most lesznek kisorsolva. Nyertesét egy millió korona. A sorsjegyek ára: nyolcra 10 fillér, negyvenre 20 fillér, fél 40 fillér és egész 80 fillér.

Férfiak figyelmébe. A legmakasabb és idült hűgyesfolyásnál (magtolyas stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatók a „Gonorrol-pilulák”, melyek egyedül csak Silberstein S. vegyészeti laboratóriumában Hécs IX. Róssauriában 36. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 fillér (ezen összeggel levélbúgyekben is lehet be- küldeni).

A Budapesti Napló apró hirdetési naponként falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Nyomatott a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvénységének körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut. 25.